

YÖNETMELİK

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

ORGANİK TARIMIN ESASLARI VE UYGULANMASINA

İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; ekolojik dengenin korunması, organik tarımsal faaliyetlerin yürütülmesi, organik tarımsal üretimin ve pazarlamanın düzenlenmesi, geliştirilmesi, yaygınlaştırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; her türlü bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi ile kullanılacak girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi veya temini, gıda veya yem olarak kullanılan mayalar, orman ve doğal alanlardan organik tarım ilkelerine uygun olarak ürün toplanması, bu ürünlerin işlenmesi, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması, taşınması, pazarlanması, kontrolü, sertifikalandırılması, denetimi ile cezai hükümlere ilişkin teknik ve idari hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Allopati (zıt tedavi yöntemi): Hastalığın zıttı olan maddeyi bünyeye vererek yapılan tedaviyi,
- b) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- c) Biyolojik mücadele: Bitkide zararlı, hastalık ve yabancı otlara karşı diğer canlı organizmaların kullanılmasıyla, zararlı etmenin ekonomik zarar seviyesinin altında tutulabilmesi için yapılan mücadeleyi,
- ç) Biyoteknik yöntemler: Hedeflenen zararlı türlere karşı, tuzak ve tuzak sistemleri, feromonlar, cezbediciler, uzaklaştırıcılar, böcek gelişme düzenleyicileri, beslenmeyi ve yumurtlamayı engelleyiciler kullanılarak yapılan mücadeleyi,
- d) Çalışma izni: Bu Yönetmeliğe göre çalışacak kontrolör, sertifikeler ile yetkilendirilmiş kuruluşlara Bakanlık tarafından verilen izni,
- e) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresinde tarımsal üretim yapan müteşebbisi,
- f) Denetim: Organik tarım faaliyetlerinin, bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyla, yetkilendirilmiş kuruluşlar, işletmeler ve müteşebbisler ile kontrolör ve sertifikelerin, Bakanlık veya Bakanlık tarafından denetim yetkisi verilen kuruluşlarca yapılan her türlü denetimini,
- g) Fitoterapi: Hastalıklardan korunma ve tedavi amacıyla bitkilerden yararlanmayı,

ğ) Geçiş süreci: Bu Yönetmelik hükümlerine göre faaliyete başlanmasından, ürünün organik olarak sertifikalandırılmasına kadar geçen dönemi,

h) Genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO): Modern biyoteknolojik yöntemler kullanılmak suretiyle gen aktarılarak elde edilmiş, insan dışındaki canlı organizmayı,

i) GDO ve ürünleri: Kısmen veya tamamen GDO' lardan elde edilen, GDO içeren veya GDO' lardan oluşan ürünleri,

i) Homeopati: Benzerlerinin benzerleri ile tedavisini,

j) İşletme: Yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolü altında, söz konusu kuruluşlarla sözleşme yapılması suretiyle organik ürün üretilen, işlenen, depolanan ve pazarlanan yerleri,

k) Kanun: Organik Tarım Kanununu,

l) Kapalı sistem: Karada veya bir gemi üzerinde üretimde kullanılan suyun büyük bir kısmının çeşitli işlemlerden geçirildikten sonra tekrar kullanılarak enerjiye dayalı su ürünleri yetiştiriciliği yapılan tesisi,

m) Komite: Organik Tarım Komitesini,

n) Kontrol kuruluşu: Organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

o) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu: Organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek ve sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

ö) Kontrol: Organik tarım faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığının belirlenmesi, düzenli kayıtların tutulması, sonuçların rapor edilmesi, gerek görülmesi halinde ürünün organik niteliğinin laboratuvar analizleri ile test edilmesini,

p) Kontrolör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu adına veya kontrol kuruluşu adına, organik tarım faaliyetlerinin her aşamasının ilgili mevzuata göre uygulanmasını kontrol etmek üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

r) Konvansiyonel tarım: Organik tarım faaliyetleri dışındaki tüm tarımsal faaliyetleri,

s) Konvansiyonel ürün: Konvansiyonel tarım metotları ile üretilmiş ürünü,

ş) Müteşebbis: Organik tarım faaliyeti yapan gerçek veya tüzel kişiyi,

t) Organik girdi: Organik tarım faaliyetlerinde kullanılan materyali,

u) Organik ürün: Organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilmiş ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünü,

ü) Organik bitkisel üretim: İnsan gıdası, hayvan yemi, bitki besleme, çoğaltım materyali elde edilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, tıbbi ve bilimsel amaçlarla her aşaması bu Yönetmeliğe göre üretilen, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetini,

v) Organik hayvansal üretim: Damızlık hayvan veya sperma kullanılarak hayvan üretilmesi, hayvansal ürünlerden insan gıdası ile hayvan ve bitki besleme ürünleri üretilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere ve bilimsel çalışmalara organik hammadde temini, her aşaması bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetini,

y) Organik su ürünleri üretimi: Denizler, içsular ve çiftliklerde organik tarım metotları kullanılarak balık, deniz yosunu, sünger, yumuşakça, kabuklu ve su memelileri ile bunlardan imal edilen ürünlerden insan gıdası, stok takviyesi ve tarıma dayalı sanayide kullanılacak hammadde temini, sportif, tıbbi ve bilimsel amaçlarla her aşaması bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş kuruluşun denetiminde kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetlerini,

z) Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS): Organik tarım yapan müteşebbis, arazi, ürün, hayvansal üretim, su ürünleri üretimi ve sertifika bilgilerinin bulunduğu Bakanlıkça oluşturulan veri tabanını,

aa) Organik tarım faaliyetleri: Toprak, su, bitki, hayvan ve doğal kaynaklar kullanılarak organik ürün veya girdi üretilmesi ya da yetiştirilmesi, doğal alan ve kaynaklardan ürün toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama, taşıma, pazarlama, ithalat, ihracat ile ürün veya girdinin tüketiciye ulaşmaya kadar olan diğer işlemlerini,

bb) Organik tarım metodu: Organik tarım uygulamaları esnasında yapılması gereken bilimsel ve teknik uygulamaların tamamını veya bölümlerin her birini,

cc) Organik ürün etiketi: Organik ürün veya ambalajı üzerinde yer alan, ürünü tanıtan veya içindekini belirten herhangi bir kelime, detay, ticari marka, tescilli marka, paket üzerinde yer alan resim, sembol, doküman, ilan, tabela veya tasma gibi her türlü yazılı ve basılı bilgi ve materyali,

çç) Organik ürün logosu: Bu Yönetmeliğin Ek-10 bölümünde yer alan basılı işaretleri,

dd) Polikültür: Su ürünleri üretimi çerçevesinde, genellikle farklı besin zinciri basamağından gelen iki veya daha fazla türün aynı kültür biriminde yetiştirilmesini,

ee) Sertifika: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, organik ürünün ve organik girdinin mevzuata uygun olduğunu gösteren belgeyi,

ff) Sertifikasyon: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, organik ürünün ve girdinin mevzuata uygun olarak belgelendirilmesini,

gg) Sertifikatör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu adına, kontrolü tamamlanmış ürünün veya girdinin organik olduğunu onaylamak üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

ğğ) Sertifikasyon kuruluşu: Tüm kontrolleri tamamlanmış organik ürün veya girdiyi, kontrol kuruluşunun yaptığı kontrol ve bu kontrole ilişkin bilgi ve belgeler ile gerek duyulan hallerde yaptıracağı analizlere dayanarak sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

hh) Stoklama yoğunluğu: Su ürünleri yetiştiriciliğinde, suyun metrekaresi veya metre küpü başına stoklanan canlı ağırlığı veya adedini,

ıı) Topraksız tarım: Bitki köklerinin mineral besinli bir solüsyon içinde olduğu ya da besin solüsyonu eklenmiş perlit, çakıl ya da mineral yün gibi etkisiz bir ortam içinde büyütülmesi yöntemini,

ii) Uygunluk belgesi: Organik sertifikaya sahip olmayan ancak bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan Organik Tarımda Kullanılacak Gübreler, Toprak İyileştiriciler ve Besin Maddeleri (Deniz yosunu üretimi dâhil) ile Ek-2'sinde yer alan Bitki Koruma Maddelerinin müteşebbis tarafından kullanılmasının uygun olduğunu gösteren belgeyi,

jj) Üretim birimi: Üretimde kullanılan, arazi parselleri, otlaklar, gezinti alanları, hayvan barınakları, su ürünleri üretim yerleri ve sistemleri, tarımsal ürünler ile hammaddeler ve girdilerin depolanması için kullanılacak tesisleri,

kk) Üretim döngüsü: Su ürünleri yetiştiriciliğinde, yetiştirilen türün yaşam aşamasının en başından ürün alınmasına kadarki yaşam süresini,

ll) Veteriner tıbbi ürün: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş etkin madde ihtiva eden ürünleri ve veteriner biyolojik ürünlerini,

mm) Veteriner biyolojik ürünleri: Hayvanlarda aktif veya pasif bağışıklık oluşturmak, bağışıklığın seviyesini ölçmek veya hastalık teşhisi için hazırlanmış aşı, serum gibi ürünler ile teşhis kitlerini,

nn) Yenilenebilir kaynaklardan gelen enerji: Rüzgâr, güneş, jeotermal, dalga, gel-git, hidroenerji, atık depolama alanı gazı, kanalizasyon arıtma tesisi gazı ve biyogazları gibi yenilenebilir fosil dışı enerji kaynaklarını,

oo) Yetkilendirilmiş kuruluş: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu, kontrol kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Organik Tarımın Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Faaliyetine Göre Genel Üretim

Organik tarımın genel kuralları

MADDE 5 – (1) Organik tarımın genel kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymak kaydıyla tüm ülke saatinında organik tarım metodu uygulanabilir. Müteşebbis, çevresel kirlilik riski bulunan alanlarda bulaşma riskini değerlendirir ve gerekli tedbirleri alır. Alınan tedbirlerin yeterliliğine yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontroller sırasında karar verilir.

b) Organik tarım faaliyetleri, müteşebbis ile yetkilendirilmiş kuruluş arasında imzalanan sözleşmeye dayalı yürütülür. Bu sözleşme; tarımsal faaliyetin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılacağını belirleyen yazılı anlaşmayı ifade eder. Yetkilendirilmiş kuruluş sözleşme yaptığı müteşebbisi en geç 45 gün içerisinde veri sistemine kayıt etmek ve Bakanlığa bildirmek zorundadır.

c) Konvansiyonel üretimde kullanılan binalar, alet ve ekipmanlar temizlenip dezenfekte edildikten sonra organik üretimde kullanılır.

ç) Organik tarım faaliyetlerinin tüm aşamaları kayıt altına alınarak izlenebilirlik temin edilir.

d) Kısmen veya tamamen GDO' lardan elde edilen, GDO içeren veya GDO' lardan oluşan gıda, yem, gıda katkı maddesi, bitki koruma ürünleri, gübreler, toprak düzenleyiciler, tohumlar, mikroorganizmalar, hayvan sağlığı için kullanılan ürünler ve hayvanlar organik tarımda kullanılamaz.

e) Gıda ve yem olmayan organik dışı ürünleri kullanan müteşebbisler, satıcıdan tedarik edilen ürünün GDO' lardan ya da GDO' lar tarafından üretilmiş ürünlerden üretilmediğini bu Yönetmeliğin Ek-12' sinde yer alan Satıcı Beyanamesi ile teyit edilmesini sağlamak zorundadır.

f) Tamamen organik üretim yapılmayan çiftlikler, birbirinden açık bir şekilde ayrılmış bölümlere veya su ürünü üretim alanlarına bölünebilirler. Bu alanlarda; hayvancılık yapılıyorsa birbirinden farklı türler bulunur. Su ürünleri üretimi söz konusu ise, üretim alanları arasında fiziksel ayırımın olması kaydıyla aynı türler bulunabilir. Bitkisel üretim söz konusu olduğunda, birbirinden kolayca ayrılabilen çeşitler bulunmalıdır.

g) Bir çiftliğin bütün bölümlerinin organik üretim için kullanılmadığı yerlerde, müteşebbis organik birimler için kullanılan araziyi, organik birimler tarafından üretilen hayvanları ve ürünleri, organik olmayan birimler için kullanılan ya da bunlar tarafından üretilen ürünlerden ayırır ve bu ayırımı gösterecek kayıtları düzgün bir şekilde tutar.

ğ) Organik tarımda yenilenemez kaynakların ve çiftlik dışı girdilerin kullanımı minimum düzeyde tutulur.

h) Bitkisel ve hayvansal orijinli ürünlerin ve atıkların tarımsal faaliyette girdi olarak kullanmak üzere geri dönüştürülmesi sağlanır.

ı) Organik tarımsal üretim ile ilgili kararlarda yerel ve bölgesel ekolojik dengenin dikkate alınması gerekir.

Organik tarıma başlama

MADDE 6 – (1) Organik tarıma başlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen müteşebbis, kontrol ve sertifikasyon kuruluşuna veya kontrol kuruluşuna başvurur. Aşağıda yer alan bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip sözleşme imzalanır.

1) Müteşebbisin adı, adresi, T.C. kimlik numarası ve vergi numarası, yabancı gerçek kişilerde ise yabancı kimlik numarasını içeren kimlik bilgi ve belgeleri,

2) İşletmenin yeri ve konumu,

3) Kadastro çalışması tamamlanmış alanlarda tapu kaydı, tamamlanmamış alanlarda ise araziye ait kroki,

4) Müracaat edilen arazinin veya arazinin kullanım hakkının kendine ait olduğuna dair bilgi ve belgeler,

5) Gıda işleyen işyeri ise Çalışma İzni ve Gıda Sicili Belgesi,

6) Su ürünleri yetiştiriciliği için Su Ürünleri Yetiştiricilik Belgesi ve/veya Su Ürünleri Kuluçkahane Belgesi.

b) Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen müteşebbis, başvurduğu yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapar. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini bireysel olarak yapabildiği gibi, üretici grubu ile de yapabilir. Müteşebbis organik tarım faaliyetini üretici grubu ile yapıyorsa, her üretici ile sözleşme imzalamak zorundadır. Bu durumda, müteşebbis üretici grubu adına yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapar. Bu üretici grubu içinde yer alan çiftçi müteşebbis olarak değerlendirilir ve bir kod verilerek kayıt altına alınır. Müteşebbis; aracı tüccar, depolama, işleme ve benzeri fason hizmetleri yaptırdığı gerçek ve tüzel kişi ile de sözleşme yapar. Bu fason üretim yapan işletmelerde organik tarım kontrol sistemine dâhildir.

c) Yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme imzalamış olan orman ve doğal alanlardan ürün toplayacak müteşebbis, ürün toplamadan önce, bu alanların mülkiyetinin veya kullanma hakkının ait olduğu makamdan yazılı izin alır.

ç) Su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis Bakanlıktan yetiştiricilik için izin alır. Bakanlıktan yetiştiricilik izni alan müteşebbisler organik su ürünleri üretimi yapabilir. Organik su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis, kamuya ait alanda üretim yapacaksa, ilgili kurumdan alınacak yazılı izin ile yetkilendirilmiş kuruluşa başvurarak sözleşme imzalar.

d) Yetkilendirilmiş kuruluş, her bir üretim aşaması için, ayrı ayrı sözleşme yapabileceği gibi, her faaliyeti ayrı ayrı belirtmek kaydıyla tek bir sözleşme de yapabilir. Yetkilendirilmiş kuruluş, müteşebbise ister bağımsız, ister üretici grubu dâhilinde olsun, Bakanlıkça hazırlanacak ve yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirilecek kodlama sistemine göre, bir kod numarası verir.

Geçiş süreci ile ilgili işlemler

MADDE 7 – (1) Organik tarımda geçiş süreci ile ilgili kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım faaliyeti yapılan alanlar, hayvanlar, arılar ve su ürünleri geçiş sürecine alınır. Bitkisel üretimde organik tarıma başlanmasından on iki ay sonra elde edilen ürünler geçiş süreci ürünü olarak değerlendirilir. Geçiş süreci ürünü, "Organik tarım geçiş süreci ürünüdür" etiketiyle pazarlanır. Geçiş sürecinde bulunan hayvanlardan elde edilen ürünlerin reklam ve etiketlerinde organik tarımı çağrıştıran ifadeler kullanılamaz.

b) Organik tarım geçiş süreci kapsamında bu Yönetmelikteki tüm kurallar uygulanır.

c) Kısmen organik tarım yapılan ya da organik tarıma geçiş sürecinde bulunan bir çiftlik ya da üretim biriminde, çiftçi organik olarak üretilen ürünler ile geçiş süreci ürünleri ve hayvanları birbirinden ayırt edilebilecek şekilde tutar ve bu ayrımı gösterecek kayıtlara sahip olur.

İKİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Bitkisel Üretim, Mantar ve Maya Üretimi

Organik bitkisel üretim kuralları

MADDE 8 – (1) Organik bitkisel üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik bitkisel üretimde toprağın biyoçeşitliliğini geliştiren, toprağın organik maddesini koruyan veya artıran, toprağı sıkıştırmayan ve erozyonu engelleyen toprak işleme teknikleri kullanılır. Organik tarımda kullanılan üretim teknikleri çevre kirliliğini engellemeli veya minimuma indirmelidir.

b) Organik olarak değerlendirilecek bitkisel ürünler için, tek yıllık bitkilerde ekim tarihinden itibaren en az iki yıl, mera ve yem bitkilerinde yem olarak kullanılmasından önce en az iki yıl, çok yıllık bitkilerde ise ilk organik ürün hasadından önce üç yıllık geçiş sürecinin uygulanması gerekir. Geçiş sürecinde bitkisel üretim için ilgili üretim alanında bu Yönetmelik ile yasaklanmış girdinin kullanıldığı en son tarih temel alınır.

c) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu; arazinin önceki yıllardaki kullanım durumu, yapılan uygulamalar, bölgedeki genel durum ve yetiştirilen ürünler, risk durumları, konu ile ilgili müteşebbis kayıtları ve raporlarının incelenmesi neticesinde geçiş sürecini uzatabilir ya da kısaltabilir. Müteşebbis tarafından organik tarım yapılacak alan bu Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 bölümlerinde yer alan girdiler dışındaki girdilerin geriye dönük olarak en az üç yıl kullanılmadığını resmi kurum ve kuruluşlardan alınacak belge ile belgelendirilmesi halinde yetkilendirilmiş kuruluş tarafından geçiş süreci maksimum bir yıl kısaltılabilir. Geçiş süreci, tek yıllık bitkilerde 12 ay, çok yıllık bitkilerde 24 aydan daha az uygulanamaz.

ç) Bir işletmede, organik tarım metodu ile üretilen ürün ile aynı tür ve çeşitten olan ya da bu ürünlerden kolaylıkla ayırt edilemeyen konvansiyonel ürünler bir arada üretilemez. Ancak;

1) Çok yıllık bitkilerin üretilmesi durumunda;

Müteşebbisin, işletmenin tamamını en geç beş yıllık plan dâhilinde organik üretime geçireceğini taahhütte bulunması,

Her birimden hasat edilen ürünlerin ayrı ayrı yerlerde tutulmasını sağlayacak önlemlerin alınması,

Yetkilendirilmiş kuruluşun, ürünlerden her birinin hasadından en az 48 saat önce haberdar edilmesi,

Müteşebbisin, hasadın tamamlanmasından hemen sonra, elde edilen ürünlerin kesin miktarı ile ayırt edici özellikleri konusunda yetkilendirilmiş kuruluşu bilgilendirmesi ve bu ürünlerin diğerlerinden ayrı tutulması için gerekli önlemlerin alındığını teyit etmesi hallerinde,

bu alt bendin birinci paragrafında belirtilen geçiş dönemi planı ve müteşebbis tarafından taahhüt edilen önlemler yetkilendirilmiş kuruluş tarafından onaylanır ve geçiş planı her yıl teyit edilir.

2) Tarımsal araştırma yapılması düşünülen alanlar, resmi eğitime yönelik kullanılan alanlar ile tohum, vegetatif üretim materyalleri ve transplantasyon materyallerinin üretileceği durumlarda (1) numaralı alt bendin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci paragrafında yer alan koşulların karşılanması durumunda,

3) Otlakların otlama amacıyla kullanılması durumunda.

Yukarıda belirtilen durumlarda, aynı ürünün organik ve konvansiyonel üretiminin aynı işletmede yapılmasına izin verilir.

d) Bitkisel üretimde bina ve tesislerin temizliği ve dezenfeksiyonu için ülkemiz tarımsal üretiminde genel olarak bu amaçla kullanımına izin verilen girdiler kullanılır.

e) Organik tarımda, topraksız tarıma izin verilmez.

Toprak koruma, hazırlama ve gübreleme

MADDE 9 – (1) Organik tarımda toprak verimliliği, sürdürülebilirliği, biyoçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi, toprak erozyonu ve sıkışmasının önlenmesi ve toprak ekosistemi aracılığıyla bitkilerin beslenmesi esastır. Organik bitkisel üretimde toprak koruma, hazırlama ve gübreleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Yetkilendirilmiş kuruluşça yapılan kontrollerde, müteşebbis tarafından arazide yeterli toprak koruma tedbirlerinin alınıp alınmadığına karar verilir.

b) Organik bitkisel üretimde, gereksiz ve toprakta erozyona neden olacak şekilde toprak işleme yapılamaz.

c) Toprağın verimliliği ve biyolojik aktivitesi aşağıda belirtilen yöntemlerle sağlanır.

1) Çok yıllık ekim nöbeti programı içerisinde baklagil ve derin köklü bitkilerin yetiştirilmesi sağlanır veya yeşil gübreleme yapılır.

2) Organik üretimden gelen hayvan gübresi ya da organik materyallerin tercihen her ikisinin de kompost edilmiş olarak kullanılmasına izin verilir. Tarımsal kaynaklı azotun su kirliliğine neden olmasını önlemek amacıyla, organik bitkisel üretimde kullanılacak toplam hayvan gübresi miktarı 170 kg/N/ha/yılı geçemez. Bu limit sadece; çiftlik gübresi, kurutulmuş çiftlik gübresi, kurutulmuş kanatlı gübresi, kompost edilmiş hayvan dışkısı, kanatlı gübresi dâhil, kompost edilmiş çiftlik gübresi ve sıvı hayvan dışkısı kullanımında uygulanır.

3) Biyodinamik preparatların kullanımına izin verilir.

4) Kimyasal yöntemlerle elde edilmiş azotlu gübreler kullanılamaz.

ç) Organik bitkisel üretim yapılacak alanlarda, (c) bendindeki önlemlere rağmen yeterli toprak verimliliği ve biyolojik aktivitenin sağlanamaması halinde, bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan Organik Tarımda Kullanılacak Gübreler, Toprak İyileştiriciler ve Besin Maddeleri kullanılır. Bu kapsamda ürün kullanılmasının gerekli olduğuna dair kayıtların müteşebbis tarafından tutulması gerekir.

d) Kompost aktivitesini için, genetiği değiştirilmemiş uygun bitki bazlı preparatlar veya mikroorganizma preparatları kullanılır.

e) Toprak koşulları ile topraktaki veya bitkideki besin maddelerinin yararlılığının artırılması için ülkemiz tarımsal üretiminde genel olarak kullanımına izin verilen genetiği değiştirilmemiş mikroorganizma preparatları kullanılır.

f) Organik gübre ve toprak iyileştiricilerin üretimi ve ithalatı için Bakanlıktan izin alınır. Bu izinlerden sonra, organik tarımda kullanılacak organik gübre ve toprak iyileştiricileri için yetkilendirilmiş kuruluş tarafından uygunluk belgesi veya sertifika verilir.

Ekim ve dikim

MADDE 10 – (1) Organik bitkisel üretimde ekim ve dikim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarımsal çoğaltım materyallerinin özellikleri aşağıdaki şekilde olmalıdır.

1) Tohum; genetik olarak yapısı değiştirilmemiş, döllenmiş hücre çekirdeği içindeki DNA dizilimine dışarıdan müdahale edilmemiş, sentetik pestisitler, radyasyon veya mikrodalga ile muamele görmemiş biyolojik özellikte ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

2) Fide; organik tohum veya ana bitkiden elde edilmiş ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

3) Fidan ve anaç; organik materyallerden elde edilmiş ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

b) Tohum ve vejetatif çoğaltım materyali üretiminin haricinde, organik bitkisel üretimde kullanılacak tohum ve çoğaltım materyalleri organik tarım metoduyla üretilmiş olmalıdır. Bu amaçla kullanılacak materyalin tohum olması halinde ana bitki, çoğaltım materyali olmasında ise ebeveyn bitki en az bir nesil, çok yıllık bitki olması halinde ise iki üretim sezonu süresince bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş olmalıdır.

c) Organik tohum ve vejetatif çoğaltım materyalinin piyasada bulunmaması halinde, aşağıda belirtilen kurallara uymak koşulu ile fide dışında organik üretim metoduyla elde edilemeyen tohum ve vejetatif çoğaltım materyallerinin kullanımına izin verilir. Bu amaçla;

1) Öncelikle organik tarıma geçiş sürecindeki üretim biriminden alınmış tohum veya vejetatif çoğaltım materyali kullanımına izin verilir.

2) Tohum veya vejetatif çoğaltım materyalinin organik veya geçiş sürecindeki üretim biriminden sağlanmasının mümkün olmadığı hallerde; konvansiyonel tohum ya da vejetatif çoğaltım materyalinin kullanımına izin verilir.

3) Konvansiyonel tohum ya da tohumluk patatesin kullanılacağı alanlarda Devlet tarafından zirai karantina amaçlı kimyasal uygulama zorunluluğu yoksa bu Yönetmeliğin Ek-2' sinde yer alan ürünler dışında bitki koruma ürünleri ile muamele edilmemiş konvansiyonel tohum ya da tohumluk patates kullanılır.

4) İzinler ürünün ekiminden önce verilir.

5) İzinler yalnızca bir defalık ve bir mevsim için verilir. İzini veren yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilen tohum ve tohumluk patates miktarları kaydedilir.

6) Müteşebbis tarafından organik tohum veya tohumluk patatesin ülke içerisinde yeterli miktarda bulunmadığı belgelenir.

ç) Organik tarımda GDO'lu çoğaltım materyalleri kullanılamaz.

Bitki koruma

MADDE 11 – (1) Organik üretimde bitki koruma kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Hastalık, zararlı ve yabancı otların mücadelesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

1) Hastalık ve zararlılara dayanıklı tür ve çeşit seçimi yapılır.

- 2) Uygun ekim nöbeti hazırlanır.
- 3) Uygun toprak işleme yöntemleri uygulanır.
- 4) Kültürel, biyolojik ve biyoteknik mücadele metotları uygulanır.

b) Bitki hastalık, zararlıları ve nematodlar ile yabancı otlara karşı yukarıda belirtilen hususların uygulanamaması veya yetersiz kalması halinde bu Yönetmeliğin Ek-2 bölümünde belirtilen girdiler kullanılır. Bu kapsamda ürün kullanılmasının gerekli olduğuna dair belgelerin kaydının müteşebbis tarafından tutulması gerekir.

c) Tuzak ve yayıcılarda kullanılan ürünler için, feromon yayıcılar hariç, tuzak ve/veya yayıcılar bu maddelerin doğaya salınmasını ve yetiştirilen ürünle temasını engelleyecek şekilde olur. Tuzaklar kullanıldıktan sonra toplanır ve imha edilir.

ç) Organik tarımda kullanılmasına izin verilen pestisit ve benzeri maddelerin ruhsatlandırılmasında 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri geçerlidir.

d) Organik tarımda hastalık, zararlı, nematod ve yabancı ot mücadelesinde kullanılacak girdilerin üretimi ve ithalatı için Bakanlıktan izin alındıktan sonra bu girdilere, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından uygunluk belgesi veya sertifika verilir.

Sulama

MADDE 12 – (1) Organik bitkisel üretim sulama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Sanayi ve şehir atık suları ile drenaj sisteminden elde edilen drenaj suları organik tarımda kullanılamaz, gerekli hallerde suyun uygunluğuna yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yapılacak kontrollerde karar verilir.

b) Sulama suyu çevre kirliliğine yol açmamalıdır.

c) Sulama, toprak yapısında bozulmaya ve erozyona yol açmamalıdır.

Hasat

MADDE 13 – (1) Organik bitkisel üretimde hasat kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürünlerin hasadında kullanılan teknik araç ve gereçlerin ekolojik tahribat ve kirlilik oluşturmaması gerekir.

b) Elle toplama materyalleri ürünün organikliğini bozmayacak yapıda olmalıdır. Toplama materyalleri hijyenik olmalıdır.

c) Müteşebbislerin organik olmayan ürünlerle olası karışma ve değişmelere karşı gerekli önlemleri almaları ve organik ürünlerin tanımlanmasını sağlamaları durumunda, organik ve organik olmayan ürünleri aynı zamanda hasat edebilirler. Müteşebbis ürünlerin hasat günleri, saatleri, devreleri, kabul tarih ve zaman bilgilerine ait kayıtları tutar ve yetkilendirilmiş kuruluşa verir.

ç) Ormanlar, doğal alanlar ve tarımsal alanlarda doğal olarak yetişen yenilebilir bitki ve kısımlarının toplanmasında aşağıdaki hususlara uyulur.

1) Toplama alanı, toplama işleminin üç yıl öncesine kadar bu Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2' sinde yer alan ürünler dışındaki ürünlerle muamele edilmemiş olmalıdır.

2) Toplama alanı son iki yıl içinde yangın geçirmemiş olmalıdır.

3) Toplama alanındaki doğal yaşam dengesinin ve türlerin korunması sağlanır.

4) Doğadan toplanan ürünlerde geçiş süreci uygulanmaz.

Organik mantar üretimi

MADDE 14 – (1) Organik mantar üretiminde; kompost yapımında aşağıdaki bileşenleri içeren karışımlar kullanılır.

a) Bu Yönetmeliğin Ek-1 bölümünde yer alan organik tarım metoduyla üretim yapılan işletmeden gelen çiftlik gübresi ve hayvan dışkısı, söz konusu gübrelerin bulunmadığı durumlarda ise, kompostlamadan önceki kaplama materyali ve su hariç toplam içeriğin % 25' ini geçmeyecek oranda bu kısımdaki gerekleri karşılayan çiftlik gübresi ve hayvan dışkısı,

b) Organik üretim metoduna göre üretim yapılan arazilerden elde edilen saman benzeri tarımsal kaynaklı ürünler,

c) Kimyasal olarak muamele görmemiş torf,

ç) Kesildikten sonra kimyasal muamele görmemiş odun,

d) Doğal yapısındaki toprak ve sulama suyu özelliğindeki su,

e) Bu Yönetmeliğin Ek-1 bölümünde kullanımına izin verilen mineral maddeler.

Organik maya üretimi

MADDE 15 – (1) Organik maya üretiminde aşağıdaki kurallara uyulur.

a) Organik maya üretimi, imalatı ve formülasyonunda; gıdaların işlenmesinde kullanılan mikroorganizmalar, enzimler, içme suyu ve tuz (sodyum klorit ve potasyum klorit) kullanılır. Diğer ürün ve maddeler ancak bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş ve onaylanmışsa kullanılabilir.

b) Organik maya organik gıda ve yem içinde, organik olmayan maya ile birlikte bulunmamalıdır. Müteşebbis organik üretimden maya özütü veya otolizat elde edemediği durumlarda, organik maya üretimi için substrata %5'e kadar (kuru madde olarak) organik olmayan maya özütü veya otolizat ilave edilmesine müsaade edilir.

(2) Organik maya üretiminde bu Yönetmeliğin Ek-8'inin 3 üncü bölümünde yer alan maya ve maya ürünlerinin üretilmesi için yardımcı maddeler, normalde gıdaların işlenmesinde kullanılan mikroorganizma ve enzim preparatları ile içme suyu ve tuz kullanılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Hayvansal Üretim

Organik hayvansal üretim kuralları

MADDE 16 – (1) Organik hayvansal üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Damızlık veya üretime yönelik organik hayvancılıkta, çevre koşullarına adaptasyon kabiliyeti yüksek olan ve hastalıklara dayanıklı ırklar seçilir. Bunun için o bölgeye adapte olmuş yerli ırklar ve melezlerine öncelik verilir.

b) Organik işletmelerden getirilen ve tamamen organik yemlerle beslenen, genetik yapısı değiştirilmemiş, çevreye, iklim koşullarına ve hastalıklara dayanıklı hayvanlar damızlık olarak kullanılır.

c) Organik hayvan yetiştiriciliğinde tabii tohumlama esastır. Damızlık hayvanlardan tamamen doğal yöntemlerle elde edilen, saklanan ve kullanılan sperma ile suni tohumlama yapılabilir. Embriyo transferi yapılamaz.

ç) Hayvanlar, meralara veya açık hava gezinti alanlarına veya açık alanlara erişebilmelidir. Meralarda ve açık alanlarda birim alan başına düşen hayvan sayısı, üretim birimindeki bitkisel üretime yeterli hayvan gübresi sağlayabilecek şekilde sınırlı olmalıdır. Hayvan yoğunluğu yayılan azot miktarı bakımından, kullanılan tarımsal alanda 170 kg/N/ha /yıl'ı aşamayacak sayıda belirlenir. Bu miktar aşıldığında, müteşebbisin aynı bölgede başka bir alan edinmesi veya yetkilendirilmiş kuruluşun bilgisi dâhilinde komşu işletmelerden bu olanağı sağlaması gereklidir. Yetkilendirilmiş kuruluş çevre koruma maksadıyla hayvan yoğunluğunu azaltabilir.

d) Aynı üretim biriminde bulunan tüm hayvanlar, bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilir. Ancak, konvansiyonel olarak yetiştirilen hayvanlar, yetiştirildikleri barınakların ve arazilerin organik olarak yetiştirme yapılan birimlerden açıkça ayrı olması ve ayrı türlerin bulunması şartıyla aynı işletmede bulunabilirler.

e) Aşağıdaki koşulların sağlanması halinde organik yetiştirilen hayvanlar, konvansiyonel yetiştirilen hayvanlarla ortak alanlarda otlatılabilir.

1) Alanlar, en az üç yıl bu Yönetmelikte izin verilmeyen ürünlerle muamele görmemiş olmalıdır.

2) Konvansiyonel olarak yetiştirilmiş aynı tür hayvanlar, organik olarak yetiştirilen hayvanlar ile aynı anda merada olmamalıdır.

3) Organik hayvansal ürünlerin, konvansiyonel ürünlerden ayırt edilememesi durumunda bu ürünler organik olarak değerlendirilemez.

f) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yetiştirilen hayvanlar aşağıdaki hususların bulunması şartıyla konvansiyonel yetiştirilen hayvanlarla farklı zamanlarda ortak arazilerde otlatılabilir.

1) Araziler geçiş sürecini tamamlamış olmalıdır.

2) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmemiş hayvanlar, ekstansif üretimden gelmiş olmalıdır.

3) Organik hayvan yetiştiriciliğinden elde edilen ürünler; ortak arazileri kullanan ve bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmeyen hayvanlarla aynı anda otlatılmadıkları, bir kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşunca onaylanmadıkça organik olarak kabul edilemez.

g) Organik yem bitkileri üretimi yapılacak arazi, aşağıdaki hükümlere göre geçiş sürecine alınır;

1) Organik hayvansal üretim yapılacak arazi ve otlaklar iki yıllık geçiş sürecine alınır.

2) Otobur olmayan hayvanlar tarafından kullanılan otlaklar, açık barınaklar ve gezinti alanları için geçiş süresi bir yıla indirilir. Söz konusu araziler bu Yönetmelik ekinde izin verilen ürünlerden başka ürünlerle işlem görmediyse geçiş süresi yetkilendirilmiş kuruluşlarca 6 aya indirilir.

3) Bu fıkranın (f) bendi ile 17 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi istisna olarak hayvansal üretim birimi, mera ve yem üretimi için kullanılan araziler ile birlikte işletmenin tamamının eş zamanlı olarak organik üretime geçirilmesi söz konusu olduğunda aşağıdaki koşulların sağlanması kaydıyla geçiş süreci 24 aya indirilebilir. Bu istisna işletmenin mevcut olan hayvanlarına, yavrularına ve geçiş süreci başlamadan önce aynı zamanda yem üretimi için kullanılan araziler ve meralar için uygulanır. Hayvanlar üretim biriminden elde edilen ürünler ile beslenmelidir.

ğ) Hayvansal üretimde geçiş süreci;

1) Et üretiminde; büyükbaş hayvanlar için 12 ay, küçükbaş hayvanlar ve domuzlar için 6 aydır. Ancak organik süt sığırcılığı işletmelerinde sürüden et amaçlı ayrılacak hayvanlar için bu süre yaşam süresinin 3/4'üdür.

2) Süt üretimi için yetiştirilen hayvanlar için 6 aydır.

3) Et üretimine yönelik kanatlılarda, 3 günlük yaştan büyük olmamak kaydıyla 10 hafta, yumurta üretimine yönelik kanatlılarda ise 6 haftadır.

h) Entansif üretimde kullanılan bazı damızlık veya ırklara ilişkin özel hastalık ve sağlık problemleri olmayanlar damızlık olarak kullanılır.

ı) Bir sürü ilk kez oluşturulurken organik olarak yetiştirilmiş hayvanlar yeterli sayıda olmadığında, konvansiyonel yetiştirilmiş hayvanlar aşağıdaki hususlara uyulmak şartıyla organik hayvancılıkta kullanılır:

1) Etlik piliçler geldikleri çiftlikten ayrıldıklarında 3 günlük yaştan büyük olamaz.

2) Buzağılar ve taylar süttten kesilir kesilmez bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilir ve her koşulda 6 aylıktan küçük olur.

3) Kuzular ve oğlaklar süttten kesilir kesilmez bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilir ve 60 günden büyük olmamalıdır.

4) Domuz yavruları süttten kesildikleri andan itibaren bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmiş olmalı ve 35 kg'dan az olmalıdır. Dişi domuzlar, gebeliğin son dönemi ve emzirme dönemi haricinde grup içinde tutulur. Domuz yavruları düz gezinti alanlarında ve kafeslerde tutulamazlar. Domuzların gezinti alanlarında kendine özgü davranışları sürdürmelerine izin verilir. Eşelenmeleri için farklı substratlar kullanılabilir.

5) Yetkilendirilmiş kuruluşun onayına tabi olarak, hayvansal üretim biriminde var olan bu Yönetmeliğin kuralları ile uyum olmayan hayvanlar öngörülen geçiş süreleri uygulanmak koşuluyla organik üretime geçiş yapar.

i) Organik sığır besisi yapılan işletmede yeniden sürü tesis edilirken; öncelikle organik hayvancılık işletmelerinden, bulunamaması halinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun şartlardaki besi danaları konvansiyonel

hayvancılık yapılan işletmelerden getirilir.

j) Sürünün büyütülmesi ve/veya sürünün yenilenmesi için organik olarak üretilen hayvanların bulunamaması halinde her yıl yetişkin büyükbaş hayvanların maksimum % 10'u, domuz ve küçükbaş hayvanların maksimum % 20'si dişi olarak, yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile konvansiyonel hayvancılık yapılan işletmelerden getirilebilir. Bu oranlar aşağıdaki durumlarda yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile sürünün % 40'ı oranında artırılabilir;

- 1) Müteşebbisin yazılı taahhüdü ile sürü büyüklüğünün artırılmasının garanti edilmesi halinde,
- 2) Irk değiştiriliyorsa,
- 3) Yeni bir hayvansal üretim geliştiriliyorsa,
- 4) Çiftlikteki hayvan ırkı yok olma tehlikesi altındaysa,
- 5) Sağlık ya da afet nedenleriyle yüksek hayvan ölümleri oluyorsa,

k) (j) bendinde belirtilen yüzdeler 10 adetten az büyükbaş hayvan veya 5 adetten az küçükbaş ve domuz bulunan küçük işletmelerde uygulanmaz. Bu birimlerde yukarıda belirtilen yenileme işlemleri yılda azami 1 hayvan ile sınırlıdır.

l) Damızlık erkekler, sonradan bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmesi ve beslenmesi şartı ile organik olmayan işletmelerden getirilebilir.

m) Organik hayvan yetiştiriciliği ve hayvansal üretim yapan işletmeler, hayvanların giriş ve çıkışı ile tüm tedavi uygulamalarıyla ilgili düzenli kayıtları tutar.

Organik hayvansal üretimde yem temini ve hayvan besleme

MADDE 17 – (1) Organik hayvansal üretimde yem temini ve hayvan besleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Pet hayvanı ve kürk hayvanı dışında, organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvanlar organik olarak üretilmiş kaba ve kesif yemlerle beslenir.

b) Farklı gelişim evrelerindeki organik beslemede ihtiyaçları karşılanırken, üretim artışı yanında kaliteli üretim sağlanır. Hayvanların zorlama ile beslenmesi yasaktır.

c) Hayvanlar, öncelikle yetiştirildikleri işletmeden sağlanan organik yemlerle, mümkün olmaması halinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hareket eden diğer işletmelerden sağlanan ve bu Yönetmeliğin Ek-5 bölümünde verilen yemlerle beslenir.

ç) Ortalama olarak rasyon kuru maddesinin % 30 kadarı, geçiş süreci maddeleri içerebilir. Geçiş sürecindeki yem maddeleri hayvanların yetiştirildiği işletmeden temin ediliyorsa bu oran % 60'a kadar çıkarılabilir.

d) Yavruların beslenmesi öncelikle ana sütüyle sağlanır. Bunun mümkün olmaması halinde yavrular aynı sürüden elde edilen sütlerle beslenilir. Türlerle bağlı olarak yavruların süt ile beslenmeleri gereken asgari süre; büyükbaş hayvanlarda ve taylarda 90 gün, küçükbaş hayvanlarda 45 gün ve domuzlarda 40 gündür.

e) Yetiştirme sistemi; yılın değişik dönemlerinde hayvanların otlaklara ulaşabilmelerine imkân sağlar. Ruminant rasyonlarında; silaj ve taze kuru ot gibi kaba yemler rasyon kuru maddesinde en az % 60 oranında olmalıdır. Bununla birlikte, yetkilendirilmiş kuruluş, süt üretimine yönelik hayvanlarda laktasyonun başlarında azami 3 aylık bir süre için bu oranın % 50' ye indirilmesine izin verebilir.

f) Yetiştiricinin yemlerini yalnızca organik üretimden sağlayamaması durumunda, konvansiyonel yem maddelerinin sınırlı oranda kullanılmasına izin verilir.

g) Doğal afetler nedeniyle yem üretiminin azalması halinde, afet bölgesinde kısa bir süre için Bakanlığın belirleyeceği oranda konvansiyonel yem maddelerinin hayvan beslenmesinde kullanımına izin verilir.

ğ) Domuz ve kanatlı rasyonlarına kaba yem, taze veya kuru ot veya silaj eklenir.

h) Yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-5'indeki ürünler, silaj yapımında katkı ve işleme maddesi olarak kullanılır.

ı) Bu Yönetmeliğin Ek-5'inin 1 inci bölümünde yer alan bitkisel kökenli organik olmayan yem maddeleri hayvan beslemede kullanılır.

i) Hayvansal kaynaklı yem maddeleri, yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-5' inin 2 nci bölümünde yer alıyorsa kullanılır.

j) Bu Yönetmeliğin Ek-5' inin 3 üncü bölümünde yer alan mineral kökenli yem maddeleri ve bu Yönetmeliğin Ek-6' sının 1 inci bölümünde yer alan vitaminler ve iz elementler kullanılır.

k) Enzimler, koruyucular, mikroorganizmalar, bağlayıcılar, topaklanma önleyiciler, antioksidanlar, silaj katkı maddeleri, hayvan beslemede kullanılan ürünler ve yem işlemede yardımcı maddeler, bu Yönetmeliğin Ek-6 bölümünde yer alıyorsa kullanılır.

l) Antibiyotikler, koksidiyostatikler, tıbbi ürünler ile büyümeyi veya üretimi artırıcı diğer maddeler hayvan beslenmesinde kullanılamaz.

m) Yem maddeleri, yem katkı maddeleri, yem işlemeye mahsus yardımcı maddeler ve hayvan beslenmesinde kullanılan ürünler; genetiği değiştirilmiş organizmalar veya bunlardan elde edilmiş ürünler kullanılarak üretilemez.

n) Organik olarak üretilmiş veya işlenmiş yemlerde aranan şartlar şunlardır:

1) Konvansiyonel yem ile organik yem aynı fabrikada aynı hatta işlenemez.

2) Ürünlerin bileşiminde yer alan maddeler ya da bu ürünlerin hazırlanmasında kullanılan başka herhangi bir madde iyonlaştırıcı radyasyon-ışınlama içeren uygulamalardan geçmemiş olmalıdır.

3) Organik yemler mutlaka etiketlenir. Etiket üzerinde;

Yemin organik miktarı kuru madde üzerinden belirtilir.

Organik üretim metoduyla elde edilen yem materyalinin yüzdesi yazılır.

Geçiş dönemi ürünlerinden elde edilen yem materyallerinin yüzdesi yazılır.

Tarımsal kökenli yem maddelerinin toplam yüzdesi belirtilir.

Yetkilendirilmiş kuruluşun ismi bulunur.

4) Organik olarak üretilen yemler ile konvansiyonel olarak üretilen yemler fiziksel olarak ayrı yerlerde tutulur ve depolanır.

5) Organik yem hazırlamada kullanılan donanım, konvansiyonel yem hazırlamada kullanılan her türlü donanımdan ayrılır.

6) Konvansiyonel yem hazırlama ünitelerinde aynı hatta hem konvansiyonel hem de organik yem hazırlanamaz. Ancak yem hazırlama ünitesinde yem hazırlamaya başlamadan önce bu Yönetmeliğin Ek-7' sinin 1 inci bölümünde verilen maddelerle yem hazırlama ünitesinin temizliğinin yapılması şartıyla konvansiyonel yem hazırlama ünitelerinde organik yem hazırlanır.

o) Organik olarak üretilmiş yemler ya da bunlardan elde edilmiş ürünler konvansiyonel üretilmiş yemlerle karışmaya ve bulaşmaya meydan vermeyecek biçimde bir arada nakledilebilir. Yemlerin nakledileceği araçlar bu Yönetmeliğin Ek-7' sinin 1 inci bölümünde verilen maddelerle temizlenir. Nakil esnasındaki ürün miktarı ile teslimattaki ürün miktarının kayıt altına alınması gerekir.

ö) 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanunu ve diğer ilgili mevzuata göre, yem fabrikalarında organik olarak üretilen yemler için rasyona giren hammaddelerin yetkilendirilmiş kuruluşça verilen organik ürün sertifikasını aldıktan sonra rasyon formülleri Bakanlıkça tescil edilir. Ancak bu işlemden sonra yetkilendirilmiş kuruluş kontrolünde yem fabrikalarında organik yem üretimine geçilir.

p) Yetkilendirilmiş kuruluş, aynı türden organik ve organik olmayan hayvanlar üzerine bir tarımsal araştırma yürütülmesi ya da resmi bir eğitim faaliyetinin yapılmasında aşağıda belirtilen koşulların sağlanması halinde işletmelere paralel üretim izni verilir.

1) Her üniteye hayvanlar, hayvansal ürünler, gübreler ve yemler arasındaki ayrımın iyi yapıldığını garanti edecek şekilde uygun önlemler alınır ve bunlar önceden yetkilendirilmiş kuruluşa bildirilir.

2) Müteşebbis, hayvanların ya da hayvansal ürünlerin dağıtımı veya satışı söz konusu olduğunda yetkilendirilmiş kuruluşu önceden bilgilendirir.

3) Müteşebbis, üretim biriminde üretilen ürünlerin kesin miktarlarını, ürünlerin ayrımını sağlayacak özellikleri, ürünlerin ayırt edilmesi için alınan önlemleri yetkilendirilmiş kuruluşa bildirir.

r) Organik yem işlenmesi ya da depolanmasında doğal aromaların eklenmesi dışında, kaybolan özellikleri yeniden oluşturan, işlem sırasındaki ihmalin sonuçlarını düzeltene ya da bu ürünlerin gerçek doğası hakkında yanılgılara neden olabilecek madde ve teknikler kullanılmaz.

Hayvan sağlığı ve veteriner müdahalesi

MADDE 18 – (1) Organik hayvan yetiştiriciliğinde hayvan sağlığı ve veteriner hekim müdahalesi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik hayvan yetiştiriciliğinde hastalık önleyici tedbirler şunlardır:

1) Organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvan sağlığında koruyucu hekimlik esastır.

2) Uygun damızlık ırklar seçilir.

3) Hayvanların doğal bağışıklıklarını artırıcı düzenli egzersiz için gezinti alanlarına veya otlaklara ulaşımı ve kaliteli yem kullanımı sağlanır.

4) Aşırı kalabalık nedeni ile hayvanlarda sağlık problemlerini önlemek için uygun yerleşim sıklığı sağlanır.

b) Tüm önleyici tedbirlere rağmen bir hayvanın hastalanması veya yaralanması durumunda, uygun bir barınakta izole edilerek, derhal tedavi edilir.

c) Organik hayvancılıkta veteriner hekim gözetiminde veteriner tıbbi ürünlerin kullanım usul ve esasları şunlardır:

1) Tedaviye alınan hayvan türü üzerinde tedavi edici etkisinin bulunması ve tedavi koşullarına uygun olması kaydıyla kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler dışında allopatik ürünler, fitopatik ürünler, bu Yönetmeliğin Ek-5'inin 3 üncü bölümünde ve Ek-6'sının 1 inci bölümünün 1.1 bölümünde listelenen ürünler kullanılır. Ayrıca tedavide homeopat tedavi yöntemleri de uygulanır.

2) Yukarıda bahsedilen maddelerin kullanımının hastalıkla veya yaralanmayla mücadelede yetersiz kalması durumlarında ve hayvanın acı çekmemesi için tedavi amacı ile kimyasal bileşimli ilaçlar veya antibiyotikler yetkilendirilmiş kuruluşun izni ile kontrollü olarak kullanılır.

3) Kimyasal olarak sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler veya antibiyotikler, hastalık önleyici uygulamalar için kullanılamaz.

ç) Organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvanların genetik yapısı değiştirilemez ve genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar organik hayvansal üretimde girdi olarak kullanılamaz. Gen teknolojisi metotları ile hayvan ıslahına izin verilmez. Büyüme veya üretimi artırıcı maddelerin kullanımı ve üremeyi kontrol etmek amacıyla veya diğer amaçlarla hormon ya da benzeri maddelerin kullanımı yasaktır. Ancak hormonlar, tedavi amaçlı veteriner hekim uygulaması olarak hasta hayvana verilebilir.

d) Veteriner tıbbi ürünleri kullanıldığında; konulan teşhis, müdahale yöntemi, ilacın dozu, ilacın etken maddesi, tedavi süresi ve ilacın kalıntı arınma süresi ile birlikte kullanılan ürün kayıt edilir.

e) Bir hayvana normal koşullarda verilen veteriner tıbbi ürünlerinin son uygulandığı tarih ile bu hayvanlardan organik ürün elde edilme tarihi arasındaki süre, organik yetiştiricilikte, konvansiyonel yetiştiricilikteki uygulamanın iki katı veya kalıntı arınma süresi belirtilmemiş hallerde ise 48 saattir.

f) Aşı uygulamaları, parazit tedavisi veya ülkemizce zorunlu olarak belirlenen hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele programları haricinde, bir hayvana veya hayvan grubuna bir yıl içerisinde üçten fazla kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler veya antibiyotiklerin uygulanması halinde ya da üretken olduğu yaşam süresi bir yıldan az olan hayvanlarda bir defadan çok muamele gördüyse, söz konusu hayvanlar veya bu hayvanlardan elde edilen ürünler organik ürün olarak satılamaz ve yeniden geçiş sürecine alınır. Buna ait kayıtlar müteşebbis tarafından tutulur.

g) Ulusal zorunlu mücadele programları dışında işletmenin bulunduğu alanda ihbari mecburi bulaşıcı ve salgın bir hastalığın ortaya çıkması halinde, 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uyulur ve bağışıklık sağlayan veteriner biyolojik maddeleri kullanılır.

Yetiştiricilik uygulamaları, barınak ve bakım şartları

MADDE 19 – (1) Organik hayvansal üretimde yetiştiricilik uygulamaları, barınak ve bakım şartları aşağıda belirtilmiştir:

a) Koyunlarda kuyruk kesme amacı ile elastik bant takılması, kuyruk kesme, diş kesme, gaga kesme ve boynuz köreltme uygulamaları organik yetiştiricilikte uygulanamaz. Yolma gibi yöntemler uygulanamaz. Bu uygulamaların bir kısmına genç hayvanlarda boynuz köreltme uygulamasında olduğu gibi güvenlik, hayvan sağlığı, rahatlığı ve hijyen için yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilebilir. Bu tür uygulamalar ve ürün kalitesini artırmaya yönelik fiziksel kastrasyon uygulamaları, hayvanlar en uygun yaşta iken uzman kişiler tarafından hayvanlara acı çektirmeden yerine getirilir.

b) Hayvanlar bağlı olarak tutulamaz. Ancak, hayvan refahı düzenlemeleri dikkate alınarak yetkilendirilmiş kuruluş tarafından hayvanların güvenliği ve refahı için, müteşebbisçe zorunluluğunun ortaya konulması koşulu ile hayvanların sınırlı bir süre için bağlanmasına izin verilebilir.

c) 10 baş veya daha az sayıdaki büyükbaş hayvan grupları, davranış ihtiyaçlarına uygun olarak grup içerisinde tutmak mümkün değilse, haftada en az iki defa otlatma alanlarına ve açık barınak alanlarına veya egzersiz alanlarına ulaşmalarını sağlamak koşuluyla yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile bağlanabilir.

ç) Hayvanların gruplar halinde yetiştirilmeleri durumunda grubun büyüklüğü; hayvan türünün gelişim evrelerine ve davranış biçimlerine bağlı olup, bir uzman görüşü ışığında yetkilendirilmiş kuruluşça belirlenir. Hayvanlar, kansızlığı teşvik edecek koşullarda tutulamaz ve rasyonlar kullanılamaz.

d) Hayvan barınakları, sıhhi bir yapı malzemesinden inşa edilir, barınak koşulları hayvanların biyolojik ve ırk ihtiyaçlarını karşılar. Hayvanlar yem ve suya kolayca erişebilmelidir. Binaların yalıtımı, ısınması ve havalandırılması; hava akımını, toz seviyesini, sıcaklığı, nispi nemi ve gaz yoğunluğu hayvanlara zarar vermeyecek sınırlar içerisinde tutacak şekilde olur. Barınaklar, bol miktarda doğal havalandırma ve ışık girişine izin vermelidir.

e) Serbest gezinti alanları, açık hava gezinti alanları veya açık barınak alanlarında; yerel hava koşullarına ve ilgili türe bağlı olarak yağmura, rüzgâra, güneşe ve aşırı sıcaklığa karşı yeterli korunma sağlanır.

f) Barınaklar; hayvanlara rahatça ve doğal olarak durabilecekleri, kolayca yatabilecekleri, dönebilecekleri, kendilerini temizleyebilecekleri, tüm doğal pozisyonları alabilecekleri, gerinme ve kanat çırpma gibi tüm doğal hareketleri yapabilmelerine yetecek büyüklükte olur.

g) Kapalı barınaklar ve açık gezinti alanlarının asgari alanları ve farklı hayvan türleri ile kategorileri için diğer barınak özellikleri bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde belirtilen kriterlere uygun olur.

ğ) İklim koşullarının hayvanlara açık havada yaşamalarına imkân verdiği bölgelerde, hayvan barınaklarının yapılması zorunlu değildir.

h) Barınak, kümes, alet ve kaplar, hastalık taşıyan organizmaların gelişmesi veya bulaşmasını engellemek için, uygun bir şekilde temizlenir ve dezenfekte edilir. Hayvan binaları ve yapılarının temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi için bu Yönetmeliğin Ek-7'sinin 1 inci bölümünde verilen maddeler kullanılır. Böcek ve kemirgenlerle mücadele etmek ve işletmede kokuyu azaltmak amacıyla, dışkı, idrar ve dökülmüş dağılmış gıdalar ortamdaki uzaklaştırılır. Bütün bu tedbirlere rağmen böcekler ile diğer kemirgenlerin hayvan barınaklarından ve diğer tesislerden uzaklaştırılmaması durumunda, yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-2'sinin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci bölümündeki girdiler ve rodentisitler kullanılır.

ı) Tüm memeliler, otlak veya açık hava egzersiz alanlarına, açık barınak alanına ulaşabilmelidir. Hayvanların psikolojik koşulları, hava koşulları ve arazinin durumu izin verdiği sürece hayvanlar bu yerleri kullanabilmelidir. Otoburlar, koşullar elverdiği sürece otlaklara ulaşabilmelidir.

i) Otobur hayvanların otlama dönemlerinde meralara erişebilmeleri ve kış barınaklarının hayvanlara hareket serbestisi vermesi durumunda, kış aylarında hayvanlara açık gezinti alanları ve açık alanlar sağlanması zorunluluğu kaldırılabilir. Ancak; bir yıldan yaşlı boğalar, meralara, açık gezinti alanlarına ve açık alanlara erişebilmelidirler. Besinin son döneminde büyükbaşlar yaşam sürelerinin 1/5'ini geçmemesi ve üç aydan fazla olmamak kaydıyla kapalı alanlarda kalabilirler.

j) Hayvan barınaklarının zemini düzgün olmalı fakat kaygan olmamalıdır. Toplam zemin alanının asgari yarısı, sert ve düz olmalıdır.

k) Altlık; sap-saman veya diğer uygun doğal maddeden oluşur. Altlık olarak kullanılan materyal, organik tarımda gübre olarak kullanılmasına izin verilen her türlü mineral madde ile iyileştirilebilir ve güçlendirilebilir.

l) Buzağlar 1 haftalık yaştan sonra bireysel bölmelerde tutulamaz.

m) Kanatlılar açık yetiştirme koşullarında yetiştirilir ve kafeslerde tutulamaz. Su kanatlıları iklim şartlarının elverdiği sürece hayvanın rahatlığı veya hijyen şartları nedeniyle akarsu, gölet ve göllere erişebilmelidir.

n) Kümesler aşağıdaki asgari şartları karşılar;

1) Zeminin asgari 1/3'ü, parçalı veya ızgaralı yapıda değil, düz bir yapıda olmalı ve sap-saman, talaş, kum veya kısa çim gibi maddelerle kaplı olmalıdır.

2) Yumurta tavuğu kümeslerinde zeminin 1/2'sinden fazlası dışkı toplanmasına elverişli olur.

3) Tünek, kanatlı grubu ve kanatlı büyüklüğü ile orantılı olmalıdır. Bu konudaki standartlar bu Yönetmeliğin Ek-3'ünün 2 nci bölümüne uygun olur.

4) Kanatlıların büyüklüğüne göre giriş/çıkış delikleri olmalı ve bu delikler kanatlı barınağının her 100 m² si için asgari toplam 4 m uzunlukta olmalıdır.

5) Her kanatlı barınağında aşağıdakilerden fazla hayvan barındırılmaz:

4800 adet etlik piliç,

3000 adet yumurta tavuğu,

5200 adet afrika tavuğu,

4000 adet dişi muskovi veya pekin ördeği,

3200 adet erkek muskovi veya pekin ördeği ile diğer ördekler,

2500 adet horoz, kaz veya hindi.

6) Et üretimine yönelik kanatlı barınaklarının her birinin toplam kullanılabilir alanı 1600 m² yi aşamaz.

o) Yumurta tavuklarında doğal ışık ile suni ışıklandırmanın toplamı günde 16 saati geçemez. Suni ışıklandırma olmadan asgari 8 saat dinlenme süresi uygulanır.

ö) Kanatlılar iklim koşullarının elverdiği durumlarda açık hava barınaklarına ulaşabilmeli ve bu durum yaşamlarının asgari 1/3'ünde uygulanmalıdır. Bu açık hava barınakları çoğunlukla bitki örtüsü ile kaplanır, koruyucu tesisler bulunur ve hayvanların yeterli sayıda suluk ve yemliklere erişmelerine imkân verir. Halk ve hayvan sağlığını korumak amacıyla hayvanların dışarı çıkmasını engelleyen, Bakanlıkça belirlenmiş bir durum olması halinde; gerekli biyogüvenlik tedbirleri alınır ve hayvanlar kapalı yerde tutularak yeterli sayıda suluk ve yemliklere erişmelerine imkân verilir.

p) Sağlık nedenleriyle, iki yetiştirme dönemi arasında kümesler boş bırakılır, bu süre içerisinde binalar ve tesisat temizlenir ve izin verilen maddelerle dezenfekte edilir. Ayrıca, her kanatlı grubunun yetiştirilmesi tamamlandığında gezinti alanları sağlık nedeniyle boş bırakılarak, bitki örtüsünün yeniden gelişmesine imkân verilir. Bu gereklilik barınaklarda tutulmayan ve gün boyunca serbestçe gezinen az sayıdaki kanatlılara uygulanmaz.

r) Yoğun yetiştiricilik yöntemlerinin kullanımını engellemek için kanatlılar ya asgari bir yaşa erişinceye kadar beslenirler ya da yavaş gelişen kanatlı genotipleri seçilir. Yavaş gelişen kanatlı genotiplerinin işletmecisi tarafından kullanılmadığı yerlerde kesim aşağıdaki asgari yaşlarda olur.

Tavuklar 81 günlük,

Et horozları 150 günlük,

Pekin ördeği 49 günlük,

Dişi muskovi ördeği 70 günlük,

Erkek muskovi ördeği 84 günlük,

Yaban ördeği 92 günlük,

Afrika tavuğu 94 günlük,

Erkek hindi ve kaz 140 günlük,

Dişi hindiler 100 günlük.

Organik etlik piliç yetiştiriciliğinde yavaş gelişen genotiplerin kullanılması durumunda asgari kesim yaşı 72 gündür.

Nakliye ve kesim

MADDE 20 – (1) Organik hayvan nakliyesi ve kesim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Hayvanların nakliyesinde uyulması gereken kurallar şunlardır:

1) Hayvanların nakilleri stressiz ve kısa zamanda gerçekleştirilecek şekilde yapılır.

2) Yükleme ve boşaltma işlemleri dikkatlice ve hayvanları zorlamak amacıyla elektriksel uyarıcı alet kullanılmadan gerçekleştirilir. Nakliye öncesi ve esnasında herhangi bir yatıştırıcı ilaç kullanılmaz.

3) Kara taşımacılığında 8 saatte bir yemleme, sulama ve dinlendirme için mola verilir.

b) Kasaplık hayvanlara kesim esnasında stres yaratmayacak şekilde davranılır. Mümkün olan durumlarda ayrı mezbaha, kesimhane ve kombinalar kullanılır. Mümkün olmayan durumlarda ise konvansiyonel olarak yetiştirilmiş hayvanların kesiminden sonra, mezbaha, kesimhane ve kombinalar bu Yönetmeliğin Ek-7'sinin 1 inci bölümünde verilen maddeler ile temizlendikten sonra, organik hayvanların kesimi yapılır.

Hayvan gübresi

MADDE 21 – (1) Organik hayvan gübresi kullanma, bulundurma ve koruma kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik bitkisel üretim yapılacak alanlarda, arazi üzerine uygulanacak toplam gübre miktarı, 170 kg/N/ha/yılı geçemez. Söz konusu miktara göre bu Yönetmeliğin Ek-4'ünde yer alan tabloda maksimum hayvan sayısı belirlenmiştir.

b) Organik hayvansal üretim yapan işletmeler üretim fazlası gübrelerini bu Yönetmelik hükümlerine göre üretim yapan diğer müteşebbislerle sözleşme yaparak dağıtır. Sözleşmede; kullanılan tarımsal alanda yılda hektar başına azami 170 kg saf azot miktarının bu gübrelemeden sağlanan kısmı hesaplanarak belirlenir.

c) Hayvansal gübrelerin depolama yerleri; doğrudan akıntı ile veya sızıntı ile toprak veya suyun kirlenmesini önleyecek özellikte olmak zorundadır.

ç) Müteşebbisin, yetkilendirilmiş kuruluş ile yapacağı sözleşmede, hayvan gübresinin depolanması için yapılan tesislerin yeri ve tarifi, hayvan gübresinin yayılmasına ilişkin plan ve diğer işletmelerle yapılan yazışmalar yer alır.

Organik arı yetiştiriciliği

MADDE 22 – (1) Organik arı yetiştiriciliği kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Irk seçiminde, arıların yerel koşullara adapte olabilme kapasitesi, dayanıklılıkları ve hastalıklara karşı dirençleri göz önüne alınır. Apis mellifera türünün ırkları ve yerel ekotipleri tercih edilir.

b) Kolonilerin yenilenmesi amacıyla, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olmayan, yılda % 10 oranında ana arı ve oğul organik üretim yapılan kovanlara, organik üretim birimlerinden gelen bal peteği veya temel peteği ile birlikte yerleştirilmeleri kaydıyla, alınabilir. Bu durumda geçiş süreci uygulanmaz.

c) Kapasite artırımı; kolonilerin bölünmesi ile veya organik arıcılık yapan diğer işletmelerden oğul veya kovan alınarak yapılır.

ç) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretim yapmayan arıcılardan sağlanan arı oğulları, bir yıllık geçiş sürecine alınır.

d) Yetkilendirilmiş kuruluştan izin alınması kaydıyla, işletmenin sahip olduğu konvansiyonel arı kolonileri, organik arıcılığa geçiş amacı ile kullanılabilir.

e) Geçiş sürecinde, var olan balmumu, organik arıcılıktan gelen balmumu ile değiştirilir.

f) Üretim sezonu sonunda arıların kışı geçirebilmesi için kovanlarda yeterli miktarda bal ve polen bırakılır.

g) Organik arıcılıkta geçiş süreci bir yıldır. Arıcılık ürünleri, bu Yönetmelik hükümlerinin asgari bir yıl uygulanması kaydıyla organik ürün olarak pazarlanır.

ğ) Veteriner tıbbi ürünleri uygulandığı zamanlar; aktif farmakolojik madde de dahil ürünün tipi, konulan teşhis, dozu, uygulama şekli, tedavi süresi ve ilacın kalıntı arınma süresi kaydedilir ve ürünler organik ürün olarak pazarlanmadan önce yetkilendirilmiş kuruluşa bilgi verilir.

(2) Arı kolonilerinin beslenmesi: İlkbahar döneminde arı kolonilerinin beslenmesinde organik bal kullanılır. Ancak kovanlar zor iklim koşullarından dolayı tehlike altında ise ve yalnızca son bal hasadı ile bir sonraki nektar veya balözü akış döneminden 15 gün önceki dönem arasında arıların beslenmesine izin verilir. Bu besleme organik bal, organik şeker şurubu veya organik şeker kullanılarak yapılır. Besleme ile ilgili olarak kayıtlara, ürünün tipi, uygulama tarihi, miktarı ve kullanıldığı kovanlara dair bilgiler yazılır.

(3) Organik arıcılıkta bakım, yönetim uygulamaları ve kayıtları aşağıda verilmiştir: a)
Kovanların yerleştirildikleri alanlar kovan bilgileri ile birlikte kaydedilir.

b) Arıcılık ürünlerinin hasat edilmesi esnasında petekler içerisindeki arılar yok edilemez ve bal süzmek için kuluçka peteği kullanılamaz.

c) Ana arının kanatlarını kesmek yasaktır. Ana arıların değiştirilmesi esnasında eski ana arının öldürülmesine izin verilir. Sadece Varroa hastalığı bulaşan erkek arı gözlerinin yok edilmesine izin verilir.

ç) Bal hasadında kimyasal sentetik sinek kovucu maddeler kullanılamaz.

d) Arıcılık ürünlerinin üretimi, hasadı, işlenmesi ve depolanması esnasında kolonilere uygulanan koruyucu önlemler ve tedaviler kayıt edilir.

e) Ballıkların kaldırılması ve bal süzme faaliyetleri kovan koloni kartına kaydedilir.

(4) Kovanların yerleşimine ilişkin kurallar aşağıda belirtilmiştir:

a) Arılar için yeterli miktarda doğal nektar, balözü ve polen kaynağı bulunmalı ve suya erişim imkanı olmalıdır.

b) Üretim bölgesinin 3 km yarıçapı içerisinde bulunan nektar ve polen kaynakları, organik olarak üretilen ürünlerden, doğal veya arıcılık ürünlerinin organik olma niteliğini etkilemeyecek bitki örtüsünden oluşmalıdır. Bu alanda yeteri miktarda polen ve nektar bulunamaması durumunda, üreticinin arılarını yukarıdaki şartlara uygun olmayan bir alana nakletmesi ve üretimini organik tarım usul ve esaslarına uygun olarak devam ettirmesi halinde buradan elde edilen ürün organik ürün olarak değerlendirilemez. Ancak, söz konusu kovanların belirtilen bölgeye tekrar nakledildiğinde geçiş süreci uygulanmaz. Yukarıda belirtilen yarıçap içerisinde, aynı üretici tarafından organik ve konvansiyonel arıcılık yapılamaz.

c) Kovanlar; kirlenmeye yol açması muhtemel olan, kent merkezleri, otoyollar, sanayi bölgeleri, atık merkezleri, atık yakma merkezleri gibi tarım dışı üretim kaynaklarından uzak olmalıdır. Müteşebbis bu koşulun sağlanması için gerekli tedbirleri alır.

Yukarıdaki koşullar çiçeklenmenin olmadığı alanlarda veya kovanların uykuda olduğu kışlama döneminde uygulanmaz.

ç) Kovanlar buldukları yerden başka yere yetkilendirilmiş kuruluş bilgisi dâhilinde taşınır.

(5) Arıcılıkta kullanılacak materyallerin ve kovanların özellikleri aşağıdaki gibi olmalıdır:

a) Kovanlar çevreye ve arıcılık ürünlerine risk getirmeyen doğal malzemelerden yapılır.

b) Kovanlar kimyasal boyalarla boyanamaz. Kovanlar propolis, balmumu ve bitki yağları gibi doğal ürünlerle kaplanır.

c) Yeni çerçeve için balmumu organik üretim yapan birimlerden sağlanır. Kovan kapağından elde edilen balmumu kullanılır. Arıcılığa yeni başladığında veya geçiş sürecinde organik olarak üretilen balmumunun pazarda mevcut olmaması durumunda, konvansiyonel balmumu kullanılmasına, analizlere dayanarak yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilir.

ç) Üzerinde yavrulu gözler bulunan çerçevelerden bal sağımı yapılmaz.

d) Çerçeve, kovan ve petekleri zararlılardan koruma amacıyla, Rodentisitler (sadece tuzaklarda) ve Ek-2'de listelenen ürünler kullanılır. Kovanların dezenfeksiyonu için doğrudan ateş veya buhar gibi fiziksel uygulamalara izin verilir.

e) Arıcılıkta kullanılan malzemelerin, binaların, teçhizatın ve kapların veya ürünlerin temizlenmesinde ve taşınmasında yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-7'sinin 1 inci bölümündeki maddeler kullanılır.

f) Kovanların taşınması sırasında arılara stres yaratmaktan kaçınılır.

g) Karantina tedbirleri uygulanan ve uçakla ilaçlama yapılan alanlarda organik arıcılık yapılamaz.

ğ) Kovanların taşınması, depolanması, pazarlanmasında ve organik arı ürünlerinin üretilmesi, işlenmesi, taşınması, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması ve pazarlanmasında bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(6) Arıcılıkta hastalıkların önlenmesi için uyulması gereken kurallar aşağıda verilmiştir:

a) Dayanıklı uygun ırklar seçilir.

b) Ana arıların düzenli olarak yenilenmesi, herhangi bir anomali tespiti için kovanların sistematik olarak kontrolü, kovanlardaki erkek arı gözlerinin kontrolü, düzenli aralıklarla malzeme ve teçhizatın dezenfekte edilmesi, kirlenmiş maddeler veya kaynaklarının imha edilmesi, balmumunun düzenli olarak yenilenmesi, kovanlarda yeterli miktarda polen ve bal bırakılması gibi hastalıklara karşı direnç artırıcı ve enfeksiyon önleyici uygulamaların yapılması gerekir.

c) Koruyucu önlemlere rağmen, koloniler hastalanır veya zarar görürse, derhal tedaviye alınır, gerekirse koloniler ayrı kovanlarda izole edilir. Bu Yönetmeliğe uygun arıcılıkta kullanılacak veteriner tıbbi ürünleri aşağıdaki prensiplere uygun olmalıdır;

1) Bakanlıkça ruhsatlandırılır.

2) Tedavi edici etkilerinin öngörülen tedaviye uygun olması kaydıyla kimyasal bileşimli ilaçlar yerine fitoterapik veya homeopatik tedavi yöntemleri kullanılır.

3) Yukarıda bahsedilen ürünlerin kullanımı, kolonileri tehdit eden hastalık veya zararlıların yok edilmesinde etkili olmaması durumunda, yetkilendirilmiş kuruluşun sorumluluğunda, kimyasal bileşimli ilaçlar kullanılır. Ancak koruyucu amaçlı kimyasal bileşimli ilaçların kullanımı yasaktır.

4) Arı zararlısı Varroa için; formik asit, laktik asit, asetik asit, oksalik asit ve mentol, timol, okaliptol veya kafur kullanılır. Bu ürünler kullanıldığında kolonilere bir yıllık geçiş süreci uygulanmaz.

ç) Kimyasal olarak sentezlenmiş allopatik ürünler tedavi amaçlı uygulanırsa, bu dönem içerisinde tedavi altındaki koloniler izole edilmiş kovanlara yerleştirilir ve tüm bal mumları organik arıcılıktan gelen balmumları ile değiştirilir. Bu kolonilere bir yıllık geçiş süreci uygulanır.

(7) İstisnai durumlar aşağıda verilmiştir:

a) Sağlık veya afet nedenleriyle yüksek hayvan ölümlerinin olması durumunda ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun kovanların mevcut olmaması halinde, geçiş sürecine tabi olmaları kaydıyla, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kovanların yeniden oluşturulmasına izin verilir.

b) Organik arıcılıkta iklim, coğrafi ve yapısal kısıtlamaların olması durumunda; polinasyon amaçlı üretim için bir müteşebbis organik üretim kurallarını yerine getirmesi ve bu Yönetmelikte kovanların yerleştirilmesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere organik ve konvansiyonel arıcılık faaliyetlerini aynı işletmede yapabilir. Bu ürünler organik olarak satılamaz.

c) Bal özü üretimini engelleyen uzun süreli istisnai iklim koşulları veya afet hallerinde arıların organik bal, organik şeker veya organik şurupla beslenmesine ya da oluşturulmasına yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organik Tarım Metodu ile Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Organik deniz yosunu üretiminde genel kurallar

MADDE 23 – (1) Deniz yosunu üretimi: Deniz yosununun toplanması ve yetiştirilmesi için ayrıntılı üretim kurallarını ortaya koymakta olup; aynı zamanda tüm çok hücreli deniz algı veya fitoplankton ve mikroalglerin, su ürünleri yetiştiriciliğinde daha sonra yem olarak kullanılmak üzere üretimi için de uygulanır.

a) Sucul ortamın ve sürdürülebilir yönetim planının uygunluğu:

1) Organik su ürünleri yetiştiricilik tesislerinin kurulmasına ilişkin işlemler 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve bu kapsamda yürürlüğe giren yönetmeliklere uygun olarak yürütülür.

2) Deniz yosunu yetiştiriciliği işlemleri, organik üretim için izin verilmeyen ürünler, maddeler veya ürünlerin organik yapısını tehlikeye atacak kirleticilerle bulaşmaya maruz kalmayacak yerlerde gerçekleştirilir.

3) Organik ve organik olmayan yetiştiricilik birimleri uygun şekilde ayrılır. Bu ayırım doğal konum, ayrı su dağıtım sistemleri, işletmeler arası mesafeler, su kaynağının gel-gitten etkilenmesi, organik yetiştiricilik biriminin su kaynağının, akış yönüne göre yukarı veya aşağısında oluş durumları göz önünde bulundurularak yapılır. Bakanlık, organik su ürünleri veya deniz yosunu hasadı için uygun olmadığı düşünülen yerler veya alanlar ile organik ve organik olmayan üretim birimleri arasındaki asgari ayırım mesafelerini belirleyebilir.

4) Müteşebbis, su ürünleri yetiştirme ve deniz yosunu hasatı için üretim birimiyle orantılı sürdürülebilir bir yönetim planı oluşturur. Plan, yıllık olarak güncellenir ve uygun olduğunda, üretim döngüsü başına veya yıllık olarak çevreye atık deşarjı da dâhil deniz yosunu yetiştiriciliğinin çevresel etkilerini, müteşebbisin yapacağı çevresel izlemeyi ayrıntılı bir şekilde içerir. Çevredeki sucul ve karasal ortamlar üzerindeki negatif etkilerini en az düzeye indirmek için alınacak tedbirler listelenir. Plan, teknik ekipmanların denetimi ve onarımına ilişkin kayıtlar da bulunur.

5) Yetiştiricilik su ürünleri ve deniz yosunu yetiştiricilik işletmecileri, tercihen yenilenebilir enerji kaynaklarını ve geri dönüşümlü malzemeleri kullanır. İşlemlerin başlangıcında, uygulamaya konulacak sürdürülebilir yönetim planının bir parçası olarak atık azaltma programı hazırlar. Mümkün olduğunda, ilave ısı kullanımı, sürdürülebilir kaynaklardan gelen enerji ile sınırlı tutulur.

6) Deniz yosunu hasadı için başlangıçta bir defaya mahsus biyokütle tahmini yapılır.

b) Deniz yosunları için üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir:

1) Doğal olarak yetişen deniz yosunlarının ve bunların parçalarının toplanması 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 10/3/1995 tarihli ve 22223 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Ürünleri Yönetmeliği ve bunlara dayalı çıkarılan avcılığı düzenleyen mevzuat doğrultusunda yapılır.

Toplama işlemi, doğal yaşam ortamının uzun süreli devamlılığını veya toplama alanındaki türlerin sürdürülebilirliğini etkilememesi koşuluyla yapılır.

2) Deniz yosunu yetiştiriciliği, en az bu bendin (1) numaralı alt bendinde belirtilen özelliklere uygun kıyı bölgelerinde veya sulak alanlarda yapılır. Buna ilave olarak:

Filiz yosunların toplanmasından hasada kadar üretimin tüm safhalarında sürdürülebilirlik ön planda tutulur.

Geniş bir gen havuzunun devamlılığını temin etmek amacıyla, kapalı alan kültür stokuna ilave etmek için filiz yosunların doğal ortamdan toplanması kontrollü yapılır.

Suni gübreler kapalı tesisler dışında kullanılmaz ve sadece bu amaçla, bu Yönetmeliğin Ek-1’inde organik üretim için kullanılmasına onay verilmesi durumunda kullanılır.

c) Doğal deniz yosununun sürdürülebilir hasadı aşağıda belirtilmiştir:

1) Yosun hasadı ile ilgili tüm kayıtlar muhafaza edilir. Müteşebbise deniz yosunu tedarik eden kişi bu Yönetmelikle ve Su Ürünleri Yönetmeliğine bağlı avcılığı düzenleyen mevzuata uyumlu olan doğal deniz yosunu tedarik ettiğini belirtir. Yetkilendirilmiş kuruluşa da doğruluğunu ispat eder.

2) Hasat işleminde; hasat tekniği, asgari büyüklükler, yaşlar, üreme döngüsü veya ortamda kalan deniz yosununun boyutları gibi deniz yosununun yeniden çoğalabilmesini temin edecek tedbirler alınır.

3) Deniz yosunu paylaşılan veya ortak hasat alanından hasat ediliyorsa, bütün hasadın bu Yönetmeliğe uygun olmasını sağlamak için müteşebbis tarafından düzenli kayıtlar tutulur.

4) Deniz yosunu üretim kayıtları bu fıkranın (g) bendinin (2) numaralı alt bendinin ikinci ve üçüncü paragrafına ilişkin olarak, sürdürülebilir yönetim ve hasat alanları üzerinde uzun dönemli etki olmadığı konusunda

kanıtlar sağlar.

ç) Deniz yosununun kültüre alınması kuralları aşağıda belirtilmiştir:

1) Deniz yosunu kültürü sadece ortamda doğal olarak oluşan veya tercihan polikültür sisteminin bir parçası olarak yakında yer alan organik su ürünleri yetiştiriciliği üretiminden gelen besinleri kullanır.

2) Harici besin kaynaklarının kullanıldığı karadaki tesislerde, atık sudaki besin düzeyleri, giriş suyu ile aynı veya bundan daha düşük olur. Sadece bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan bitkisel veya mineral menşeli besinler kullanılır.

3) Kültüre alma yoğunluğu veya işlem yoğunluğu kaydedilerek ve çevre üzerinde olumsuz etkiler olmadan azami deniz yosunu miktarının aşılması sağlanarak yetiştiricilik yapılan su ortamının bütünlüğü korunur.

4) Deniz yosununun büyütülmesi için kullanılan halatlar ve diğer ekipmanlar gerektiğinde yeniden kullanılabilir ve geri dönüştürülebilen materyallerden üretilmiş olmalıdır.

d) Üretim ekipmanları ve tesislerinin temizlenmesi kuralları aşağıda belirtilmiştir:

1) Yetiştiriciliği yapılan türün dışında, ortamda gelişen biyolojik bozulmaya yol açan organizmalar, sadece fiziksel araçlarla veya elle uzaklaştırılır ve uygun olduğunda çiftlikten uzak bir mesafeden denize geri verilir.

2) Ekipman ve tesislerin temizlenmesi fiziksel veya mekanik tedbirler aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu tedbirlerin yeterli olmadığı durumlarda, sadece bu Yönetmeliğin Ek-7'sinin 2 nci bölümünde listelenmiş olan maddeler kullanılır.

e) Deniz yosunu için özel hükümler aşağıda belirtilmiştir:

1) Eğer nihai ürün taze deniz yosunu ise, taze hasat edilmiş deniz yosununun yıkanması için deniz suyu kullanılır. Eğer nihai ürün suyu giderilmiş deniz yosunu ise, yıkama işlemi için içme suyu kullanılır. Nemin giderilmesi için tuz kullanılabilir.

2) Deniz yosunu ile doğrudan temas eden ısı kaynağının kullanılması yasaktır. Kurutma işleminde halatlar veya diğer ekipmanlar kullanılırsa, temizleme işlemi için bu Yönetmeliğin Ek-7'sinde listelenmiş olan maddeler kullanılır.

f) Deniz yosunu için kontrol işlemleri; organik deniz yosunu üretiminde kontrol işlemi ilk kez uygulandığında; müteşebbis, işletme ve faaliyetin tam bir tanımını oluşturur ve muhafaza eder. Bu tanım aşağıdaki hususları içerir.

1) Kara veya denizdeki işletmenin yerinin tam tarifi için kurulacağı alanın altı derecelik WGS 84 sistemine göre coğrafik koordinatların 1/25.000 ölçekli haritaya işaretlenmesi,

2) Gerektiğinde bu fıkranın (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtildiği şekilde sürdürülebilir yönetim planı,

3) Doğal deniz yosunu için, direk toplama faaliyetlerinin gerçekleştirileceği kıyı ve deniz toplama alanları ve kara alanlarının tam tarifi ve bir haritası hazırlanır.

g) Deniz yosunu üretim kayıtları aşağıdaki şekilde tutulur:

1) Deniz yosunu üretim kayıtları, müteşebbis tarafından tutulan bir kayıt formunda derlenir ve yetiştiricilik tesislerinde her zaman yetkilendirilmiş kuruluş için hazır tutulur. Kayıtlar, en azından aşağıdaki bilgileri içerir:

Türlerin listesi, hasat tarihi ve miktarı,

Kullanılan gübrenin uygulama tarihi, tipi ve miktarı.

2) Doğal deniz yosunlarının toplanması için, kayıt aynı zamanda aşağıdaki bilgileri içerir:

Adlandırılan alanlardaki her bir tür için hasat faaliyetinin geçmişi,

Mevsim başına hasat tahmini (hacimler),

Hasat alanları için muhtemel kirlilik kaynakları,

Her bir alan için sürdürülebilir yıllık verim.

ğ) Deniz yosunu için geçiş süresi; deniz yosunu hasat alanı için geçiş süresi altı aydır. Deniz yosunu yetiştirme birimi için geçiş süresi, altı aydan daha uzun veya bir tam üretim periyodu olur.

Su ürünlerinin üretiminde genel kurallar

MADDE 24 – (1) Su ürünlerinin üretiminde bu Yönetmeliğin Ek-13 bölümünde bulunan balık, kabuklu su ürünleri, derisidikenliler ve yumuşakça türleri için ayrıntılı üretim kurallarını ortaya koyar.

a) Sucul ortam ve sürdürülebilir yönetim planının uygunluğu aşağıda belirtilmiştir:

1) 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ila (6) numaralı alt bentleri bu bölüm için de uygulanır.

2) Yetiştiriciliği yapılan türlere zarar verecek yırtıcı hayvanlara karşı alınan savunma ve önleyici tedbirler, sürdürülebilir yönetim planına kaydedilir.

3) Yönetim planlarının hazırlanmasında, çevrede komşu işletmeciler var ise bu işletmelerle doğrulanabilir koordinasyon gerçekleştirilir.

4) Balık havuzları, tanklar veya su kanalları ve çiftliklerde su ürünleri yetiştiriciliğinde, atık besinleri toplamak için doğal filtre yatakları, çökeltme havuzları, biyolojik filtreler veya mekanik filtreler kullanılır veya atık suyun kalitesinin artırılmasına katkıda bulunan deniz yosunları veya çift kabuklular, algler kullanılır. Atık su izlemesi, düzenli aralıklarla gerçekleştirilir.

b) Organik ve organik olmayan su ürünlerinin eş zamanlı üretimi koşulları aşağıda belirtilmiştir:

1) Bakanlık, birimler arasında açık fiziksel ayırım olması ve ayrı bir su dağıtım sisteminin bulunması koşuluyla, hem organik hem de organik olmayan yavruların aynı tesiste yetiştirilmesi için kuluçkahanelere ve balık yetiştirme havuzlarına izin verir.

2) Bakanlık, su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri; üretimin farklı evreleri ve farklı işleme periyodunun istendiği durumlarda, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendine uyulması koşuluyla, aynı çiftlikte organik ve organik olmayan su ürünleri yetiştiricilik birimlerine izin verir.

3) Müteşebbisler, bu hükümlerin uygulandığına ilişkin yazılı kayıtları muhafaza eder.

c) Organik su ürünlerinin menşei aşağıda belirtilmiştir:

1) Organik su ürünleri, kaynağı organik anaç ve organik yetiştiricilik yapan çiftlikten gelen genç nesillerin yetiştirilmesine dayandırılır.

2) Yetiştiricilikte öncelikle yerel olarak yetiştirilen türler kullanılır.

Yetiştiricilikte kullanılan türlerin, menşeleri ve geçmişe yönelik yapılan işlemleri içeren yazılı kayıtlar düzenli olarak müteşebbis tarafından tutulur.

3) Yetiştirilebilecek türler doğal stoklara önemli düzeyde zarar vermeyecek şekilde seçilir.

ç) Organik olmayan su ürünlerinin menşei ve yönetimi aşağıda belirtilmiştir:

1) Organik anaç veya organik yetiştiricilik yapılan çiftliklerden genç nesillerin elde edilememesi durumunda, yetkilendirilmiş kuruluş onayı ile organik olarak üretilmemiş hayvanlar çiftliğe getirilir.

2) Yetiştirme amacıyla veya genetik stokun geliştirilmesine yönelik ve organik yetiştiricilik kaynaklı su ürünlerinin mevcut olmadığı durumlarda; doğal ortamdan yakalanmış veya organik olmayan yetiştiricilikten gelen su ürünleri çiftliğe getirilir. Bunların organik yetiştiricilikte kullanılabilmesi için en az üç ay organik yönetim altında tutulması gerekir.

3) Büyütme amacıyla ve organik yetiştiricilikten gelen su ürünleri yavrularının mevcut olmadığı durumlarda, organik olmayan yetiştiricilikten gelen su ürünleri yavruları kullanılır. Bu amaçla kullanılacak olan yavruların üretim döngü süresinin en azından son 2/3'lük kısmı bu Yönetmelik hükümlerine göre geçirilmiş olmalıdır.

4) Yetiştiriciliğin kesintiye uğramaması (büyütme) amacıyla doğadan yavru toplanmasında balık yavruları veya kabuklu larvalarının havuzlara, kafeslere ve tanklara aktarımı yapılırken zarar görmemesi sağlanır.

d) Su ürünleri yetiştiricilik uygulama koşulları aşağıda belirtilmiştir:

1) Su ürünleri yetiştiricilik ünitelerinin tasarımı ve yapısı, su ürünlerinin türlere özgü ihtiyaçları ile uyumlu, sağlık ve refahını güvence altına alan, suyun fiziksel ve kimyasal parametreleri ile yeterli akış oranlarını sağlamalı ve doğal ihtiyaçlarına cevap vermelidir. Buna göre;

Yaşamalarını rahat sürdürebilecekleri yeterli alana sahip olmalıdırlar,

Yeterli oksijen düzeyine sahip iyi kalitede suda yetiştirilir,

Türler doğal çevrelerine uygun ortamlarda yetiştirilir,

Tatlı su balığı yetiştiriliyorsa taban tipi mümkün olduğu kadar doğal koşullara yakın olmalıdır,

Sazan balığı yetiştiriliyorsa taban toprak olmalıdır.

2) Stoklama yoğunluğu, tür veya tür grubuna göre bu Yönetmeliğin Ek-13'ünde belirtilmiştir. Stoklama yoğunluğunun su ürünlerinin refah durumu üzerindeki etkisini değerlendirirken, balıkların durumu (yüzgeç zararı, diğer yaralanmalar, büyüme oranı, davranış ve genel sağlık gibi) ve su kalitesi izlenir.

3) Yetiştiricilik üniteleri, su ürünlerinin kaçış riskini en aza indirecek şekilde tasarlanır, yapılı ve işletilir.

4) Ekosistem üzerindeki etkiyi azaltmak için; yetiştiriciliği yapılan balık veya kabuklu su ürünlerinin doğal ortama kaçmasını en aza indirmeye yönelik tedbirler alınır ve yapılan işlemler yazılı olarak kaydedilir.

5) Hasat zamanı dâhil hayvanlara her türlü eziyet en az seviyede tutulur. Balıklarda buna uygun hasat teknikleri uygulanır. Optimum hasat yöntemlerinde; balıkların büyüklükleri, türleri ve yetiştiricilik alanındaki farklılıkları da göz önüne alınır.

e) Su ürünleri yetiştirme üniteleri için özel kurallar aşağıda belirtilmiştir:

1) Kuluçkahaneler, yavru balık yetiştirme havuzları veya organik yem olarak üretilen organizma türlerinin üretimi hariç kapalı devre su ürünleri üretim tesislerinin kullanımını yasaktır.

2) Karadaki yetiştirme üniteleri aşağıdaki şartları taşır:

Sürekli su akışı sistemlerinde, hem içeri giren hem de dışarı çıkan suyun akış oranı ve su kalitesinin izlenmesi ve kontrol edilmesi mümkün olmalıdır,

Havuzlarda yapılacak organik su ürünleri üretim alanlarının en az %5'i doğal bitki örtüsüne sahip olmalıdır.

3) Denizdeki yetiştirme üniteleri aşağıdaki şartları taşır:

Üniteler, su akışı, derinliği ve su kütlesi değişim oranları, deniz tabanı ve üniteyi çevreleyen su kütlesi üzerindeki etkisini en aza indirecek şekilde yerleştirilir,

Yetiştiricilik alanına yetiştirme ünitesinin etkileri göz önüne alınarak uygun kafes tasarımı, yapısı ve bakım metodu seçilir.

4) Suyun yapay ısıtması veya soğutmasına sadece kuluçkahane ve yavru balık yetiştirme havuzlarında izin verilir. Doğal sondaj kuyu suyu, üretimin tüm aşamalarında suyun ısıtması veya soğutması için kullanılır.

f) Su ürünleri yetiştiriciliğinin yönetimi aşağıda belirtilmiştir:

1) Yetiştiricilikte su ürünlerinin elle muamelesi en aza indirilir, dikkatli bir şekilde gerçekleştirilir. Elle muamele yapılmasının zorunlu olduğu hallerde, stres veya fiziksel zarar önlemek için uygun araçlar ve metotlar kullanılır. Anaçlara fiziksel zarar ve stresi en aza indirecek şekilde ve uygun olduğunda anestezi altında elle muamele yapılır. Boylama işlemleri, balıkların refahını temin edecek şekilde asgari düzeyde tutulur.

2) Aydınlatmada yapay ışığın kullanımında aşağıdaki kısıtlamalar uygulanır:

Aydınlatma süresi; yapay ışıklandırma, türe özgü davranışlar, coğrafi koşullar ve su ürünlerinin genel sağlığı göz önünde bulundurularak, üreme dönemleri hariç olmak üzere günde 16 saati geçemez.

Aydınlık ve karanlık geçişlerinde; şiddeti ayarlanabilir ışıklar veya fon aydınlatması kullanılarak ani ışık yoğunluğu değişikliklerinden kaçınılır.

3) Havalandırmaya, mekanik havalandırıcıların enerjisinin tercihan yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanması kaydıyla, hayvan refahı ve sağlığı için izin verilir. Tüm bu kullanımlar su ürünleri yetiştiriciliği üretim kaydına işlenir.

4) Sıvı oksijen kullanımına sadece hayvan sağlığı gereksinimleri ile bağlantılı kullanımlar için ve üretim veya taşıma sırasındaki kritik süreler boyunca, aşağıdaki durumlarda, tüm bu işlemleri yazılı kayıt altına almak koşuluyla;

Su sıcaklığının yükselmesi veya atmosfer basıncında düşme veya kontrol dışı gerçekleşen su kirlenmesi gibi istisnai durumlarda,

Örnek alma ve boylama gibi ara sıra gerçekleştirilen stok yönetim prosedürlerinde,

Yetiştiriciliği yapılan su ürünleri stoklarının hayatta kalmasını sağlamak için izin verilir.

g) Yetiştirme kuralları aşağıda verilmiştir:

1) Seleksiyon hariç, poliploid, melezleme ve klonlama gibi genetik metotlar kullanılmaz,

2) Uygun ırklar seçilir,

3) Anaç yönetimi, üreme ve yavru üretimi için türlere özgün şartlar oluşturulur.

ğ) Hormon ve hormon türevlerinin kullanılması yasaktır.

h) Balıklar, kabuklular ve derisidikenliler için yemlere ilişkin kurallar aşağıda belirtilmiştir:

1) Yemleme rejimleri, hayvan sağlığı, nihai yenilebilir ürünün kaliteli olmasını sağlayacak şekilde, besin bileşimi de dâhil olmak üzere yüksek ürün kalitesi, düşük çevresel etki öncelikleri göz önüne alınarak tasarlanır.

2) Etobur su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılan yemlere ilişkin özel kurallar aşağıdaki gibidir.

Etobur su ürünleri yetiştiriciliğinde yemler öncelikle su ürünleri yetiştiriciliği menşei organik yem ürünleri, organik su ürünleri yetiştiricilik ürünleri ve parçalarından elde edilen balık unu veya balık yağı, insan tüketimine uygun, avcılıkla yakalanmış balıklar ve parçalarından elde edilen balık unu veya balık yağı veya balık menşei içerik, bu Yönetmeliğin Ek-5'inde listelenmiş olan ve kısıtlamalara uyulması kaydıyla bitki menşei ve hayvan menşei organik yem malzemelerinden sağlanır.

Eğer organik kaynaklar mevcut değilse, organik olmayan su ürünleri yetiştiricilik parçalarından veya insan tüketimi için yakalanmış olan balıkların parçalarından elde edilen balık unu ve balık yağı 31/12/2014 tarihine kadarki geçiş sürecinde kullanılabilir. Bu yem maddeleri günlük rasyonun % 30'unu geçemez.

Yem rasyonu azami % 60 organik bitki ürünlerinden oluşabilir.

Organik kabuklu su ürünlerinin kabukları gibi esasen organik kaynaklardan elde edilen doğal pigmentler (astaksantin), fizyolojik ihtiyaçları sınırında kalmak kaydıyla somon ve alabalık için yem rasyonlarında kullanılabilir. Organik kaynaklar mevcut değilse astaksantin doğal kaynakları (phaffia mayası gibi) kullanılabilir.

3) Balıklar ve kabuklu hayvanlar için özel su ürünleri yetiştiricilik yemlerine ilişkin kurallar aşağıda belirtilmiştir:

Balıklar ve kabuklular gelişimlerinin değişik aşamalarındaki besin ihtiyaçlarını karşılayan yemlerle beslenir.

Yemin bitkisel kökenli kısmı organik üretimden, su ürünlerinden gelen kısmı ise sürdürülebilir balıkçılıktan gelmelidir.

Bu Yönetmeliğin Ek-13'ünün 6, 7 ve 9 uncu bölümünde belirtilmiş olan yetiştiriciliği yapılan türler, yetiştirildikleri havuzlarda ve göllerde doğal olarak bulunan yemle beslenir.

Doğal yem kaynaklarının bir üst paragraf ile uyumlu olarak yeterli miktarda bulunmadığı durumlarda; bitki kaynaklı, tercihen işletmenin kendisinde yetiştirilmiş bitkisel menşei organik yemler veya deniz yosunu kullanılır. Müttesebbis buna ait yazılı kayıtları tutar.

Doğal yem bir üst paragraf ile uyumlu olarak desteklendiğinde, bu Yönetmeliğin Ek-13'ün 7 nci bölümünde belirtilmiş olan türlerin ve 9 uncu bölümünde belirtildiği şekilde siyam yayın balığının yem oranı, azami % 10 sürdürülebilir balıkçılıktan elde edilmiş balık unu veya balık yağından oluşur.

Organik olmayan bitkisel, hayvansal ve mineral kaynaklı yem maddeleri, yem katkıları, hayvan besininde kullanılan bazı ürünler ve işleme yardımcıları yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-5 ve Ek-6'sında yer alan ve organik üretim için kullanımına müsaade edilmiş olmaları halinde kullanılır.

Gelişim hızlandırıcılar ve yapay amino asitler kullanılmaz.

ı) Su ürünleri yetiştiriciliğinde geçiş süresi aşağıda belirtilmiştir:

1) Mevcut su ürünleri yetiştiriciliğinden organik su ürünleri yetiştiriciliğine geçişte yetiştiricilik tesislerine aşağıda belirtilen geçiş süreleri uygulanır:

Suyu boşaltılmayan, temizlenemeyen ve dezenfekte edilemeyen tesisler için, 24 aylık bir geçiş süresi,

Suyu boşaltılmış veya kurumaya bırakılmış tesisler için, 12 aylık bir geçiş süresi,

Suyu boşaltılmış, temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş tesisler için, 6 aylık bir geçiş süresi,

Çift kabuklu yumuşakçaların yetiştirildiği tesisler de dâhil olmak üzere 3 aylık geçiş süresi.

2) Müteşebbis tarafından tesisin organik üretim için izin verilmeyen ürünlere ve işlemlere tabi tutulmadığının belgelenmesi halinde, yetkilendirilmiş kuruluş bu süreci geçiş süresinin bir parçası olarak kabul edebilir.

i) Canlı balıkların taşınması kuralları aşağıda belirtilmiştir:

1) Canlı balıklar, sıcaklık ve çözünmüş oksijen bakımından fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayan temiz su dolu uygun tanklar içinde taşınır.

2) Organik balık ve balık ürünlerinin taşınmasından önce, tanklar iyice temizlenir, dezenfekte edilir ve durulanır.

3) Stresin azaltılması için gerekli tedbirler alınır. Taşıma işlemi sırasında yoğunluk türlerine zarar verecek düzeye ulaşmamalıdır.

4) Taşınma sırasında hayvan refahı korunur.

j) Su ürünleri yetiştiriciliği üretiminden elde edilen ürünler için kontrol işlemleri ilk kez uygulandığında; müteşebbis, işletmenin ve faaliyetin tam bir tanımını oluşturur, muhafaza eder. Bu tanım aşağıdaki hususları içerir:

1) Kara veya denizdeki işletmenin yerinin tam tarifi için kurulacağı alanın altı derecelik WGS 84 sistemine göre coğrafik koordinatların 1/25.000 ölçekli haritaya işaretlenmesi.

2) Sürdürülebilir yönetim planı, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtildiği şekilde hazırlanır.

3) Yumuşakçalar için, 25 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinin (2) numaralı alt bendinde gerekli görülen sürdürülebilir yönetim planının özel bölümünün bir özeti.

k) Su ürünleri yetiştiriciliğinde aşağıdaki üretim kayıtları müteşebbis tarafından yazılı kayıt olarak tutulur ve istenildiğinde yetkilendirilmiş kuruluşa gösterilir:

1) Çiftliğe gelen hayvanların menşei, geliş tarihi ve geçiş süresi,

2) Çiftlikten ayrılan lotların sayısı, yaşı, ağırlığı ve gideceği yer,

3) Kaçan balık kayıtları,

4) Balıklar için yem tipi ve miktarı ve sazan balığı ve ilgili türler için ilave yem kullanımına ilişkin yazılı kayıtlar,

5) Uygulanan veteriner tedavisinin amacının detayları, uygulama tarihi, yöntemi, ürün tipi ve yasal arınma süresi,

6) Kurumaya bırakma, temizleme ve su arıtma işlemlerinin ayrıntılarını içeren hastalık önleme tedbirleri.

Çift kabuklu yumuşakçalar için özel kurallar

MADDE 25 – (1) Yumuşakçalar için özel üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Büyüme alanının özellikleri aşağıda belirtilmiştir:

1) Suyu filtre ederek beslenen çift kabuklu yumuşakçalar bütün besin ihtiyaçlarını, kuluçkahanede yetiştirilen yavrular hariç doğadan karşılar.

2) Çift kabuklu yumuşakçalar 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve bunlara dayalı çıkarılan mevzuata uygun sularda yetiştirilir.

3) Yetiştirme alanları 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve bunlara dayalı çıkarılan mevzuata uygun olmalıdır.

4) Çift kabuklu yumuşakçaların yetiştirilmesi, organik balık ve deniz yosunlarının yetiştirildiği polikültür sisteminde aynı su alanında gerçekleştirilebilir, ancak sürdürülebilir yönetim planında bunun belgelenmesi gerekir. Çift kabuklu yumuşakçalar aynı zamanda polikültürde deniz salyangozu gibi karıncadanbacaklı yumuşakçalarla birlikte yetiştirilebilir.

5) Organik çift kabuklu yumuşakçaların üretimi, dubalar veya diğer açık işaretçilerle sınırlandırılmış alanlar dâhilinde gerçekleştirilir ve uygun olduğunda ağ torbalar, kafesler veya diğer insan yapımı araçlarla sınırlandırılır.

6) Organik kabuklu su ürünleri çiftlikleri, korunmakta olan türler üzerindeki riski en aza indirir. Eğer predatör ağları kullanılıyorsa, dalgıç kuşlarının zarar görmemesini sağlayacak şekilde tasarlanır.

b) Yavru temininde aşağıdaki hususlara uyulur:

1) Çift kabuklu yumuşakçalarda çevre üzerinde önemli bir zararın olmaması ve ulusal yasaların izin vermesi kaydıyla, üretim ünitesinin sınırlarının dışından gelen doğal döller kış aylarında hayatta kalma olasılıkları olmayan veya talebi fazlaca karşılayan yataklardan veya kollektörlerde kabuklu döllerinin doğal yerleşim alanlarından gelmesi kaydıyla kullanılır. Doğal döllerin nasıl, nerede ve ne zaman toplandığına ilişkin kayıtlar tutulur.

2) İstiridyeye (*Crassostrea gigas*) için, doğada yavrulamayı en az seçecek damızlıklar tercih edilir.

c) Yönetim kuralları aşağıda belirtilmiştir:

1) Üretim alanında, organik olmayan kabuklular için kullanılan miktarı geçmeyecek bir stoklama yoğunluğu kullanılır. Sınıflandırma, seyreltme ve stoklama yoğunluğu ayarlamaları biyokütle göre, hayvan refahı ve yüksek ürün kalitesi sağlayacak şekilde yapılır.

2) Biyolojik kirliliğe neden olan organizmalar, fiziksel araçlarla veya el yardımıyla temizlenerek ve kabuklu su ürünleri çiftliklerinden uzakta 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bunlara dayalı çıkarılan Yönetmelik hükümleri doğrultusunda denize boşaltılır. Kabuklular, rekabetçi kirlenici organizmaları kontrol etmek için üretim döngüsü sırasında bir defa kireç solüsyonu ile işleme tabi tutulabilir.

ç) Yetiştirme kuralları aşağıda belirtilmiştir:

1) Midye halatlarında yetiştirme veya bu Yönetmeliğin Ek-13'ünün 8 inci bölümünde listelenmiş olan diğer yöntemler organik üretim için uygundur.

2) Yumuşakçaların tabanda yetiştirilmesine sadece toplama ve yetiştirme sahalarında önemli çevresel etkiye neden olunmadığı durumlarda izin verilir. Müteşebbis tarafından, çevresel etkinin asgari düzeyde olduğuna ilişkin kanıtlar, kullanılan alana ait etüt ve raporla desteklenerek yetkilendirilmiş kuruluşa sağlanır. Rapor, sürdürülebilir yönetim planına ayrı bir bölüm olarak eklenir.

d) İstiridyeler için özel yetiştirme kuralları; iskele kaide ve destekleri üzerindeki torbalarda yetiştirmeye izin verilir. İstiridyelerin içinde bulunacağı bu ve diğer yapılar, kıyı şeridini tamamen kapamayacak şekilde yerleştirilir. Stok, üretimi optimize edecek şekilde gel git akışına göre alanlar üzerine dikkatlice yerleştirilir. Üretim, bu Yönetmeliğin Ek-13'ünün 8 inci bölümünde listelenmiş olan kriterleri karşılar.

e) Çift kabuklu yumuşakça üretimi için, maksimum biyolojik kütle üretiminden önce ve üretim sırasında kontrol ziyaretleri gerçekleştirilir.

Hastalıkların önlenmesi, veteriner ürünlerinin depolanması

MADDE 26 – (1) Hastalığın önlenmesine ilişkin genel kurallar aşağıda belirtilmiştir:

a) 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununa dayalı olarak Bakanlık tarafından en az yılda bir defa ve çift kabuklu yumuşakça üretiminde en az yılda iki defa çiftlik ziyaret edilir.

b) Su ürünleri işletmelerinde kullanılan tüm alet ve ekipmanlar bu Yönetmeliğin Ek-7'sinin 2.1 veya 2.2 bölümünde listelenmiş olan ürünler ile uygun şekilde temizlenir ve dezenfekte edilir.

c) Üretime ara vermede aşağıdaki durumlar göz önüne alınır;

1) Bakanlık, üretime ara vermenin gerekli olup olmadığını ve denizde su ürünleri yetiştiricilik sistemlerinde her bir üretim döngüsünden sonra uygulanacak ve belgelenecek uygun süreyi tespit eder. Tanklar, balık havuzları, kafesler ve kullanılan diğer üretim yöntemleri için üretime ara verilmelidir.

2) Üretime ara verme, çift kabuklu yumuşakça yetiştiriciliği için zorunlu değildir.

3) Üretime ara verme sırasında, kafes veya su ürünleri yetiştiriciliği için kullanılan diğer yapılar boşaltılır, dezenfekte edilir ve tekrar kullanılmadan önce boş bırakılır.

ç) Su kalitesine ilişkin olarak her hangi bir önemli çevresel zarar riskini önlemek, hastalık risklerini en aza indirmek, böcek ve kemirgenlerin gelmesini önlemek amacıyla uygun olduğunda yenmemiş balık yemleri, dışkılar ve ölü hayvanlar hemen çıkarılır.

d) Ultraviyole ışık ve ozon sadece kuluçkahanelerde ve balık yetiştirme havuzlarında kullanılır.

e) Ektoparazitlerin biyolojik kontrolü için, temizleyici balık kullanılması tercih edilir.

(2) Allopatik veteriner tıbbi ürünleri ve antibiyotiklerin çiftliklerde depolanmasına, bunların bir veteriner tarafından reçete ile verilmiş olması, denetlenen bir yerde depolanması ve su ürünleri yetiştiriciliğinden elde edilen yetiştiricilik su ürünleri üretim kayıtlarına girilmesi koşuluyla izin verilir.

Veteriner tedavileri

MADDE 27 – (1) Veteriner tedavilerine ilişkin genel kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Hastalıktan korunma; çiftliklerin uygun tasarımına, uygun konumlandırılmasına bu sayede hayvanların uygun şartlarda tutulmasına, binaların düzenli olarak temizlenmesi ve iyi yetiştiricilik ve yönetim uygulamalarının kullanılmasına, yüksek kalite besine, uygun stok yoğunluğu ile tür ve ırkların seçimine dayandırılır.

b) Bu fıkranın (a) bendi ile uyumlu olarak hayvan sağlığını temin etmek amacıyla alınan önleyici tedbirlere rağmen sağlık sorunu ortaya çıkarsa, aşağıdaki tercih sırasında veteriner tedavileri kullanılabilir:

1) Homeopatik seyreltidedeki bitkilerden, hayvanlardan veya minerallerden gelen maddeler,

2) Anestetik etkileri olmayan bitkiler ve bunların özütleri,

3) İz elementler, metaller, doğal immunöstimülantlar veya izin verilmiş probiyotikler.

c) Allopatik tedavilerin kullanılması, aşılama ve zorunlu eradikasyon programları hariç yılda iki defa ile sınırlı tutulur. Ancak, üretim döngüsü bir yıldan daha az ise, allopatik tedavi bir kez uygulanır. Allopatik tedaviler için belirtilen limitler aşılsa, ilgili su ürünleri yetiştiriciliği ürünleri organik ürün olarak satılamaz.

ç) Zorunlu kontrol programları hariç parazit tedavileri yılda en fazla iki defa, üretim döngüsü on sekiz aydan az türler için ise yılda bir defa ile sınırlı tutulur.

d) Zorunlu kontrol ve eradikasyon programları altındaki tedaviler dâhil olmak üzere bu fıkranın (c) bendine göre allopatik veteriner tedavileri ve parazit tedavileri için kalıntı arınma süresi; ilacın tanımlanmış kalıntı arınma süresi organik yetiştiricilikte, konvansiyonel yetiştiricilikteki uygulamanın iki katı uygulanır.

e) Veteriner tıbbi ürünlerinin kullanıldığı durumlarda, hayvanlar organik olarak pazarlanmadan önce söz konusu kullanımın müteşebbis tarafından yetkilendirilmiş kuruluşa beyan edilmesi gerekir. Tedavi edilen stok açık bir şekilde tanımlanır.

f) Hayvana eziyet etmekten kaçınmak amacıyla, hastalık gecikmeksizin tedavi edilir; fitoteropatik, homeopatik ve diğer ürünlerin kullanımının uygun olmadığı durumlarda, antibiyotikleri de içeren kimyasal olarak birleştirilmiş allopatik veteriner tıbbi ürünleri gerekli olduğu yerlerde ve kontrollü şartlar altında kullanılabilir. Özellikle tedavi tarzı ve tedaviyi sonlandırma süreleriyle ilgili kısıtlamalar tanımlanır.

g) Bağışıklık sistemi ile ilgili veteriner tıbbi ürünlerin kullanımına izin verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Organik Ürünlerin İşlenmesi, Ambalajlanması, Etiketlenmesi,

Depolanması, Taşınması ve Pazarlanması

Organik ürünlerin işlenmesi ve ambalajlanması

MADDE 28 – (1) Organik ürünlerin işlenmesi ve ambalajlanmasında 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümleri ile birlikte aşağıdaki kurallara uyulur.

a) İşlenmiş yem veya gıda üreten müteşebbisler veya fason işleyiciler kritik işleme basamaklarının sistematik tanımlanmasına dayanan uygun prosedürler oluşturur ve bunları güncellerler. Prosedürlerin uygulanması işlenmiş ürünlerin organik üretim kurallarına uygunluğunu her zaman garanti etmelidir.

b) Müteşebbis veya fason işleyiciler organik ürünün işlenmesi esnasında, bu Yönetmeliğe uygun olmayan ürünlerle karışma ya da bulaşmasını önleyecek ve ürünün organik niteliğini koruyacak gerekli tedbirleri alır ve yetkilendirilmiş kuruluşa bildirecek güncel kayıtlı tüm işlemlere ve işlenmiş miktarlara erişimini sağlar.

c) Müteşebbis, organik olmayan ürünleri işleme veya depolama halinde, tüm işlem tamamlanmaya kadar faaliyetlerini ayrı yerde veya ayrı zamanda gerçekleştirir. İzin verilmeyen maddeler veya ürünlerle bulaşma riskinden kaçınmak için koruyucu önlemler alır. Uygun hijyen tedbirleri uygulayarak, bunların etkinliğini izler ve kayıt altına alır.

ç) Müteşebbis organik olmayan ürünlerle olası karışma ve değişmelere karşı gerekli önlemleri alması ve organik ürünlerin tanımlanmasını sağlaması halinde, organik ve organik olmayan ürünleri aynı zamanda depolayabilir. Müteşebbis ürünlerin hasat günleri, saatleri, devreleri ve kabul tarih ve zaman bilgilerine ait kayıtları tutar ve yetkilendirilmiş kuruluşa verir.

d) Gıda ve yem işleminde kullanılan katkı maddeleri, işlem yardımcıları, diğer maddeler ve bileşenler ile tütsüleme gibi işleme uygulamaları iyi üretim uygulamaları prensiplerine uygun olmalıdır.

e) Şarap dışındaki organik ürünlerin işlenmesinde; bu Yönetmeliğin Ek-8’inde belirtilen İşlenmiş Organik Gıdaların, Mayaların ve Maya Ürünlerinin Üretilmesinde Kullanılacak Maddeler ve Ürünler, normalde gıdaların işlenmesinde kullanılan mikroorganizma ve enzim preparatları, doğal aromalı maddeler ve preparatları, içme suyu ve tuz, et ve yumurta damgalarının renkleri, yasal izin verilen mineraller, vitaminler ve aminoasitler kullanılır.

f) Organik gıda yemin ya da ham maddelerin işlenmesinde iyonlaştırıcı radyasyon kullanımı yasaktır.

g) Organik ürün, genetik yapısı değiştirilmiş organizma veya bu organizmalardan elde edilen ürünler kullanılmadan üretilir.

ğ) Ürünün gerçek doğası hakkında yanlış anlamalara yol açmayan işleme metotları ve ekstraksiyon yöntemleri kullanılır. Organik gıdalar tercihen biyolojik, mekanik ve fiziksel metotlar kullanılarak işlenir.

h) Organik tarım metoduyla üretilen bitkisel, hayvansal ve su ürünleri ile organik hammadde, yarı mamul veya mamul madde halinde ambalajlanırken organik ürün niteliği bozulmamalıdır.

Organik ve geçiş süreci ürünlerinin etiketlenmesi

MADDE 29 – (1) Organik ve geçiş süreci ürünlerinin ambalajlanması, etiketlenmesi ve işaretlenmesinde 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin Ambalajlama ve Etiketleme-İşaretleme Bölümü ile Bakanlığın ilgili mevzuatında yer alan hükümlerle birlikte aşağıdaki kurallara uyulur:

a) Bitkisel kaynaklı geçiş süreci ürünlerinin etiketlenmesi: Bitkisel kaynaklı geçiş sürecindeki ürünlerin Organik Tarım Geçiş Süreci Ürünü ibaresini taşıyabilmesi için:

1) Organik tarıma geçiş tarihinden itibaren minimum on iki aylık bir geçiş sürecine uyulmuş olmalıdır.

2) Etiket üzerinde ürünün, Organik Tarım Geçiş Süreci Ürünüdür cümlesinde, “organik” ibaresi, “geçiş süreci” ibaresiyle aynı renk, punto ve yazım tarzında olmalıdır. Geçiş süreci ürünlerinde organik ürün logosu kullanılmaz.

3) Nihai ürün içeriğinde yalnızca bir tane tarımsal kaynaklı ürün bulunmalıdır.

4) Yetkilendirilmiş kuruluşun adı, logosu, kod numarası ve ürün sertifika numarası bulunmalıdır.

b) Organik ürünün etiketlenmesi:

1) Ürünün kime ait olduğu ve bu Yönetmeliğe uygun olarak üretildiği belirtilir.

2) Yurt içinde üretilerek pazarlanan organik ürünlerin üzerinde, bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu kullanılır.

3) Yetkilendirilmiş kuruluşun adı, logosu, kod numarası ve ürün sertifika numarası bulunur.

4) Ürün etiketinde organik kelimesinin kullanılması; ekolojik, biyolojik kelimelerinin kullanımıyla eşdeğerdir.

5) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ürün etiketinde, bu Yönetmeliğe uygun üretildiği, hazırlandığı, işlendiği, ambalajlandığı, depolandığı ima ve beyan edilemez. Organik olmayan ürünler etiket ve ambalaj tasarımıyla, organik ürün etiket ve ambalaj tasarımını çağrıştıracak nitelikte ve benzerlikte olamaz. Böyle ürünler için organik tarımsal ürün olarak marka, patent ve tescil alınmaz. Organik olmayan ürünler için, tüketicide organik ürün izlenimi oluşturacak, haksız rekabete neden olacak, bio, biyo, eco, eko, org ön ekleri kullanılamaz. İthal ürünlerde bu hüküm aranmaz.

c) Ürünlerin organik ürün olarak etiketlenme kuralları:

1) Ürünün bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmesi halinde,

2) İşlenmiş ürünlerde, aşağıda belirtilen koşulların sağlanması halinde;

Ürün içerisinde bulunan tarımsal orijinli ürün veya türevlerinin en az % 95’i bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş olmalıdır.

Bir ürünün temel olarak tarımsal menşeli içeriklerden üretilmiş olup olmadığının tespitinde, eklenmiş su ve tuz dikkate alınmamalıdır.

Ağırlığının % 95 inin organik olması koşulu ile bu Yönetmeliğin Ek-8’inin 1 inci bölümünde verilen kod numarası sütununun üstünde (*) ile işaretli gıda katkıları tarımsal kökenli gıda girdileri olarak hesaplamalara katılır. Konvansiyonel ürünlerin üretiminde organik tarım metoduyla üretilen ürün kullanılması halinde “% X” oranlarıyla birlikte “Organik Tarım Metoduyla Üretilmiştir” şeklinde ifade edilir ve bu ifade, içindekiler kısmında yer alan diğer maddeler ile aynı renk, punto ve yazım tarzında olur. Bu ürünlerde organik ürün logosu kullanılmaz.

Şarap üretiminde organik üzüm kullanıldığında şarap etiketinde “Organik Üzümden İmal Edilen Şarap” ifadesi yer alır. Bu ürünlerde organik ürün logosu kullanılmaz.

Ürün içeriğinde bulunan organik olarak üretilmeyen tarımsal kaynaklı diğer maddeler bu Yönetmeliğin Ek-9’unun 1 inci bölümünde yer almış olmalıdır.

Ürün, tarımsal kaynaklı olmayan gıda maddelerini kullanmayı gerektiriyorsa yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-8’inin 1 inci bölümünde listelenen taşıyıcılar dahil gıda katkılarını içerir.

Tarımsal orijinli ürün veya türevlerinin işlem görmesi gerekiyorsa bu Yönetmeliğin Ek-8’inin 2 nci bölümünde listelenen ürünlerle işlem görmüş olması gereklidir.

Organik bir bileşen, aynı bileşenin organik olmayan formu ya da geçiş sürecinden geleni ile bir arada bulunmaz.

ç) Organik ürün etiketinde yer alması zorunlu beyanlar:

1) Ön paketlenmiş gıdanın etiketinde bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu ve yetkilendirilmiş kuruluş kod numarası bulunur.

2) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ve ithal edilen ürünlerde bu Yönetmeliğin Ek-10'unda belirtilen organik ürün logosu kullanılmaz.

3) Tarımsal ham maddelerin bir kısmı Türkiye içinde ve bir kısmı da diğer ülkelerde Kanun kapsamında üretilmişse; ürün etiketinde hammaddenin menşei olan ülke belirtilmek şartıyla bu Yönetmeliğin Ek-10'unda belirtilen organik ürün logosu kullanılır.

4) Tarımsal hammaddenin tamamı başka bir ülkede Kanun kapsamında üretilmiş olması ve Türkiye'de mamul ürün haline getirilmesi durumunda bu Yönetmeliğin Ek-10'unda belirtilen organik ürün logosu kullanılır.

Organik ürünlerin depolanması

MADDE 30 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan organik ürünlerin depolanmasında, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin Gıdaların Taşınması ve Depolanması Bölümündeki kuralları ile 30/3/2005 tarihli ve 25771 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur. Organik ürünlerin depolanması ile ilgili diğer kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürünlerin, depolama alanları, ürünlerin tanınmasına imkân verecek ve bu Yönetmelikçe uygun bulunmayan başka ürünlerle, maddelerle karışmaya ya da bulaşmaya meydan vermeyecek ve parti numaralarının tanımlanmasını sağlayacak şekilde düzenlenir. Organik ürünlerin depolandığı alanlarda kullanılan yalıtım malzemeleri ve soğutma ile ilgili ekipmanlar bu amaç gözetilerek seçilir. İşleme öncesi ve sonrası organik ürünler organik olmayan ürünlerden ayrı bir yerde veya zamanda depolanır.

b) Ayrı olarak depolamanın mümkün olmadığı durumlarda müteşebbis organik ürünlerle konvansiyonel ürünlerin karışmasını engelleyecek tedbirler alır. Müteşebbislerin organik olmayan ve organik ürünlerle çalışması durumunda ve depolama tesislerinde diğer tarımsal ürünler ve gıda maddelerini depolamaları durumunda:

1) Organik tarımsal ürünler, organik olmayan diğer tarımsal ürünler ve/veya gıda maddelerinden ayrı olarak muhafaza edilir.

2) Organik olmayan ürünlerle karışma veya değişmeyi önleyecek ve tanımlamayı sağlayacak her türlü önlem alınır.

3) Organik ürün depolaması öncesinde uygun temizlik önlemleri alınır, bunların etkinliği kontrol edilerek, kayıtları müteşebbis tarafından tutulur.

c) Organik ürünlerin depolanması sırasında ürünün organik özelliğini kaybettirecek ilaç ve ilaçlama yöntemi kullanılmaz.

ç) Organik ürünlerin depolanmasında ürünün organik özelliğini kaybettirecek malzeme ve maddeler kullanılmaz ve doğal olmayan uygulamalar yapılmaz.

d) Müteşebbis tarafından depolama koşulları ile depolanan organik ürünün giriş ve çıkış miktarları ve tarihine ilişkin kayıtlar düzenli olarak tutulur. Müteşebbis tarafından imzalanan bu kayıtlar yetkilendirilmiş kuruluşa onaylatılır ve çizelgenin bir nüshası müteşebbis tarafından, diğer nüshası yetkilendirilmiş kuruluş tarafından saklanır.

e) Organik bitkisel ve hayvansal üretim birimlerinde bu Yönetmelikte izin verilmeyen girdilerin depolanması yasaktır.

Organik ürünlerin taşınması

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan organik ürünlerin taşınmasında, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin Gıdaların Taşınması ve Depolanması Bölümündeki kuralları ile Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur. Organik ürünlerin taşınması ile ilgili diğer kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Müteşebbisler organik ürünlerini toptancılar ve perakendeciler dâhil diğer ünitelere ancak uygun ambalajlar ve araçlarla, içeriğinde herhangi bir bozulma olmayacak, ambalaj ve etiketine zarar gelmeyecek şekilde kapalı olarak ve bu Yönetmelikte belirtilen aşağıdaki ibareler bulunacak şekilde taşınmasını sağlamalıdır.

1) İşletenin adı ve adresi, farklı durumlarda ürün sahibi veya satıcısı,

2) Organik ürün sertifikasının eşlik ettiği ürün ismi veya hayvansal ürüne kullanılan yem bileşenlerinin listesi,

3) Mütешеbbisi kontrol eden yetkilendirilmiş kuruluşun ismi ve kod numarası,

4) Organik ürünlerin taşınmasında tam bir kontrol yapmak amacıyla yetkilendirilmiş kuruluş tarafından ihtiyaç duyulan bilgiler ürünle birlikte taşınır. Nakliyeye ait bilgiler, yazılı doküman ile belgelenir. Hesaplar, giren ve çıkan ürün arasındaki dengeyi gösterir.

b) Bu Yönetmeliğin Ek-11'inin 1 inci bölümünde yer alan Organik Tarım Mütешеbbis Sertifikası ve Ek-12'sinde yer alan Satıcı Beyannamesi bulunur.

c) Aşağıda belirtilen durumlarda paketlerin, nakliye araçlarının kapatılmasına gerek yoktur.

1) Organik kontrol sistemine tabi olan mütешеbbisler arasındaki doğrudan taşımada,

2) Gerekli bilgileri içeren dokümanın ürünle birlikte olması durumunda,

3) Taşıyıcı ve alıcı mütешеbbislerin ikisinin de yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolüne açık olan taşıma işlemleriyle ilgili yazılı kayıtları tutması durumunda.

ç) Ürünlerin diğer işletmeler ya da birimlerden kabulü sırasında ürünü kabul eden kişi gerek gördüğü durumlarda paketin kapanışı ya da ambalajının, ayrıca etiketin bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesine uygunluğunu inceler. Etiket bilgileri ile ürünün beraberinde gelen diğer dokümanların birbirine uyumunu kontrol ettikten sonra karşılaştırmanın sonucunu kayıtlarına ekler.

d) Organik yem ve yem hammaddelerinin taşınmasında konvansiyonel yem ve yem hammaddeleri ile karışmasını önleyecek tedbirler alınır ve bunlarla ilgili yazılı kayıtlar mütешеbbis tarafından tutulur.

Organik ürünlerin pazarlanması

MADDE 32 – (1) Organik ürünlerin pazarlanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmelik hükümlerince üretilmiş ve bu Yönetmeliğin Ek-11'inin ikinci bölümünde yer alan ürün sertifikasına sahip olan organik hammadde ve/veya işlenmiş organik ürünler organik ürün olarak pazarlanır.

b) İşlenmemiş ürünlere toptan ürün sertifikası verilir. Her bir satışta satış miktarı ürün sertifikasına mütешеbbis tarafından derkenar düşümü yapılır ve imza altına alınır. Ayrıca bu satış miktarı 7 gün içinde yetkilendirilmiş kuruluşu bildirilir. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından stok takibi yapılır.

c) İşlenmiş ürünlere ürün sertifikası düzenlenir. Ürün el değıştirdiğinde yeni bir işleme tabi tutulmuyorsa tekrar sertifika düzenlenmez. Bu ürünlere etiket ve organik ürün logosu bulunur. Depolama, toptan pazarlama ve dağıtım yapan mütешеbbislerin toptan satışlarında ürün sertifikası düzenlenir. Perakende satışlarda yeniden ürün sertifikası düzenlenmez ancak ürüne, mevcut ürün sertifikasının mütешеbbis tarafından onaylı fotokopisi ile birlikte fatura ve sevki irsaliyesi eşlik eder. Ürün sertifikasının onaylı fotokopisi üzerine mütешеbbis tarafından yapılan satış belgelerinin numarası yazılır ve onaylanır. Bu satış miktarı 7 gün içinde yetkilendirilmiş kuruluşu bildirilir. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından stok takibi yapılır.

ç) Organik ürünler, organik ürün olduğu açıkça belirtilerek satılır. Organik ürünlerin, konvansiyonel ürün ile karışmaması ve organik niteliğinin korunması organik ürün satışı yapan mütешеbbisin yükümlülüğündedir.

d) Aracılık hizmeti veren, ürünleri direkt olarak nihai tüketici ya da kullanıcıya transfer eden gerçek ya da tüzel kişiler ithalat yapmamaları, üretim, doğal alan ve kaynaklardan ürün toplama, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama ve taşıma işlemlerini yapmamaları koşulu ile yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapmak zorunda değildir.

e) İthalat veya ihracat yapmak isteyen mütешеbbis, ulusal mevzuat hükümleri gereğince tamamlamakla yükümlü olduğu diğer belgelerle birlikte Bakanlığın ilgili birimine başvurur.

f) Organik ürünlerin ihracatı, Dış Ticaret Müsteşarlığının İhracatı Kayda Bağlı Ürünler Listesinde yer alan ürünler için yapılan işlemlere tabidir. Bu nedenle; mütешеbbisler, ihracat dokümanlarının bir örneğini bağlı bulunduğu İhracatçı Birliğine verir. Ege İhracatçı Birlikleri ihracatçı bildirimleri ve ihracat verilerini yılsonunda Bakanlığa bildirir. Bakanlığın talep etmesi halinde muhtelif zamanlarda da ihtiyaç duyulan verileri Bakanlığa bildirir.

g) İthal edilen ürünler 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu kapsamında yurtiçinde organik ürün olarak pazarlanacaksa yeniden sertifikalandırma yapılır. Yeniden sertifikalandırma yapılırken ürünün, geldiği ülkede kontrol ve sertifikasyon sürecini belgelendiren kuruluşun akreditasyon kapsamı içerisinde Kanun yer alır. Bununla birlikte ithal edilecek ürünün üretim, kontrol ve belgelendirme gibi süreçleri Kanununa uygun ise yetkilendirilmiş kuruluşu

yeniden belgelendirme yapılır. Yetkilendirilmiş kuruluşun akreditasyon kapsamında Kanun bulunmuyorsa yeniden sertifikalandırma işlemi gerçekleştirilemez.

ğ) İthalatçı ithalat halinde, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından istenilen belgeleri eksiksiz olarak bu kuruluşa verir. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yürürlükteki Türk Mevzuatına uygunluğunun kabul edilmesi halinde organik ürün yeniden sertifikalandırılır. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yeniden sertifikalandırma yapmak amacıyla aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenir. Bunlar;

1) İthalatçının ithalat faaliyetleri; ithalatçının adı, adresi, ürünün geldiği ülke, ürünlerin ülkeye giriş noktası ve ithal edilen ürünlerin depolanmasında kullanılacak binaların uygunluğuyla ilgili detaylı açıklama belgeleri,

2) Karşı ülkeden alınan ürünün etiketi ve içeriğine dair bütün bilgilerin aslı veya noter onaylı tercümeleri,

3) İthalat işleminin nasıl gerçekleşeceğini ve ihlal durumunda alınacak ihtiyati tedbirleri içeren belgeler,

4) İthalatçı tarafından kullanılacak herhangi bir deponun diğer ülkede bulunması durumunda, karşı ülkenin yetkilendirilmiş kuruluşu tarafından kontrole açık olacağını belirten belgeler,

5) İlgili partinin miktarı, orijini ve yapısı, kontrol mekanizmasının detayları, üretim, işleme, ambalajlama, depolama, nakliye işlemlerinin detayları, alıcıları, ürün sertifikası, organik tarım müteşebbis sertifikası, gerekli hallerde satıcı beyannamesi, ürüne ilişkin yıllık kontrol raporlarıdır.

(2) Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından gerek duyulması halinde yukarıdaki bilgi ve belgelere ek olarak bilgi ve belgeler istenebilir. Tüm bilgi ve belgeler, Bakanlık denetimlerinde ibraz edilmek üzere muhafaza edilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Sisteminin İşleyişi

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol Esasları

Kontrol sisteminin özellikleri

MADDE 33 – (1) Organik üretimin özelliği, her aşamasının kontrollü olması ve ürünün sertifikalandırılmasıdır. Bu Yönetmelik hükümlerine göre, ürünün güvence altına alınmasındaki iki temel unsur, kontrol ve sertifikasyondur. Kontrol ve sertifikasyon işlemi, aynı kuruluş tarafından yapılabileceği gibi ayrı ayrı kuruluşlar tarafından da yapılabilir.

Kontrol yetkisi

MADDE 34 – (1) Bakanlık kontrole ilişkin yetkisini, yetkilendirilmiş kuruluşa devredebilir. Kontrol yetkisi verilen kuruluşlar ve kontrolörler yetkilerini başka bir kurum ve/veya kuruluşa veya kişiye devredemez.

İşletme ve müteşebbis kontrolü için gerekli bilgi ve belgeler

MADDE 35 – (1) İşletme ve müteşebbis kontrolü için gerekli bilgi ve belgeler aşağıda belirtilmiştir.

a) Müteşebbisler, yaptıkları organik faaliyetleri ile ilgili her türlü bilgi ve belgeleri, sözleşmeli olduğu kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşuna vermek ve işletmesinde bulundurmamak zorundadırlar.

1) İşletmenin adı, adresi, kapasite bilgileri, hukuki durumuna ait bilgi ve belgeler, sözleşme tarihi, imzalanan sözleşme metni, organik tarıma geçişin başladığı tarih, sözleşme tarihine kadarki arazi geçmişi ait bilgiler,

2) Faaliyet alanı,

3) İşletmede daha önce uygulanan üretim metodu,

4) İşletmenin ve işletme binalarının planları,

5) Arazi parselleri veya alana dair tüm plan ve krokiler,

- 6) İşletmenin mevcut makine ve ekipman donanımı,
- 7) İşletmenin konumu, kullanılan depoların tanımı ve amaca uygunluğu,
- 8) Ürün münavebe planı,
- 9) Kullanılacak tüm girdilere ait kayıt defterleri,
- 10) İşletmenin malları, dışarıdan satın alınan malları içeren alım ve satım defterleri,
- 11) Ürün çıkış planı, ürünün niteliği, stok durumu, miktarı, ambalajlama şekli ve materyali,
- 12) Orman alanlarından ve doğadan ürün toplanması durumunda, alana ait bütün tanımlamalar, resmi izinler ile alana yapılan tüm teknik müdahaleler, afetler, karantina tedbirleri gibi bilgilerdir.

b) Müteşebbis, faaliyet alanı ile ilgili bilgileri kapsayan organik tarıma geçiş ve üretim planları hazırlar.

Kontrol işlemi

MADDE 36 – (1) Kontrol işlemi; yazılı belgeleri, planları, defterleri, raporları, kayıtları, arazi, işletme ve depo gibi kritik kontrol noktaları ve gözlemleri içerir. Müteşebbis tarafından aynı alanda birkaç ünitenin işletilmesi halinde, organik olmayan ürünlerin üretildiği üniteler ve depoları da kontrol işlemine tabidir. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu yılda en az bir defa haberli veya habersiz olarak işletme ve müteşebbis yerinde kontrol eder. Çift kabuklu yumuşakça üretiminde yetkilendirilmiş kuruluş tarafından en az yılda iki defa çiftlik kontrol edilir. Bu amaçla kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu bir kontrol planı hazırlar ve hazırlanan bu kontrol planı en az aşağıdaki bilgileri içerir;

- a) Müteşebbisin adı ve adresi,
- b) Kontrol tarihi,
- c) Kontrolün kapsayacağı konular,
- d) Kontrolör adıdır.

(2) Müteşebbis tarafından kayıt altına alınan bütün organik tarım faaliyetleri kontrol raporları için temel bilgi niteliğindedir.

(3) Kontrol işlemi sırasında kontrolör, bağlı bulunduğu kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşunun organik tarım faaliyetlerini içeren kendi kontrol formlarını doldurur. Kontrolör, yaptığı kontrole dair tespitleri içeren bir belge düzenleyerek müteşebbise verir ve bu belge müteşebbisçe saklanır. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu kontrol işlemi sonucunda bir rapor hazırlar. Kontrol raporu, müteşebbisin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılan organik tarım faaliyetlerinin kontrol sonuçlarını içerir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sertifikasyon Esasları

Sertifikasyon sisteminin özellikleri

MADDE 37 – (1) Sertifikasyon; bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, ürünün ve girdinin geldiği aşamanın belgelendirilmesidir. Sözleşme yapılan müteşebbise yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yapılacak ilk kontrole müteakip uygun görülmesi halinde yetkilendirilmiş kuruluş tarafından organik tarım müteşebbis sertifikası ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilen ürünlere ürün sertifikası verilir. Sertifikalar, asgari bu Yönetmeliğin Ek-11’inde yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenir. Düzenlenen sertifikaların icmal listeleri Bakanlığa gönderilir.

(2) Sertifikasyon sisteminin özellikleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Sertifikasyon, Bakanlıktan bu yetkiyi almış gerçek veya tüzel kuruluşlarca yapılır. Sertifika yetkisi verilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu yetkisini başka bir kurum veya kuruluşa devredemez.

b) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu bir sertifikasyon sistemi oluşturur ve Bakanlığa sunar. Bu sistem; kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşunun uyguladığı fiyat listesi,

sertifika belgesi örneği, test etme ve sorgulama metodu, analiz yöntemi, kullandığı tüm teknikler ve dokümantasyon sistemi ile ilgili bilgileri kapsar.

c) Sertifikasyon kuruluşu sertifika düzenleyeceği işletmelere ait tüm kontrol bilgilerini ve raporları ürünün bu Yönetmeliğe uygun olarak üretildiğinin garanti edilmesi amacıyla kontrolü yapan kuruluştan devralır. Kontrol kuruluşu bu bilgileri sertifikasyon kuruluşuna vermek zorundadır.

Sertifikasyonun esasları

MADDE 38 – (1) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu, bu Yönetmelikte bahsedilen kriterleri ve sertifikasyon esaslarının uygunluğunu TS EN 45011 veya ISO Rehber 65'e göre sağlamak zorundadır. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu yapılan işin niteliğine göre kalite sistemini açıklayan bir Türkçe kalite el kitabı hazırlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yetkilendirilmiş Kuruluşlar, Müteşebbisler

BİRİNCİ BÖLÜM

Yetkilendirilmiş Kuruluşlarda Aranılan Şartlar, Çalışma İzni,

Çalışma Esasları ve Yaptırımlar

Yetkilendirilmiş kuruluşlarda aranılan şartlar

MADDE 39 – (1) Yetkilendirilmiş kuruluşlarda aranılan şartlar şunlardır:

a) Yetkilendirilmiş kuruluşlar teknik ve idari bakımdan görevini yerine getirebilecek imkânlarla sahip olmalıdır. Yetkilendirilmiş kuruluşun yetki kapsamı sertifikasyon ise en az bir sertifikater, kontrol ise en az bir kontrolör, kontrol ve sertifikasyon ise en az bir kontrolör ve sertifikater istihdam edilir. Kontrolör ve sertifikater sayısı; kontrol edilecek müteşebbis sayısı ve üretim alanları için yeterli olmalıdır. Bir yıl içerisinde kontrolör için maksimum çalışma süresi 100 kontrol iş günüdür. Bir kontrolör üretici grubu içerisindeki müteşebbisler de dâhil yıllık maksimum 800 müteşebbisin faaliyetini kontrol eder.

b) Sertifikasyon Kuruluşu, Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşu TS EN 45011 veya ISO Rehber 65 standartlarına göre, Türk Akreditasyon Kurumu veya Avrupa Akreditasyon Birliği karşılıklı tanıma anlaşmasına göre geçerliliği mevcut uluslararası akreditasyon kurumlarından akredite edilmelidir. Yurtdışında akredite olmuş yabancı bir kuruluş Türkiye'de şube açması halinde, Türk Akreditasyon Kurumu veya Avrupa Akreditasyon Birliği karşılıklı tanıma anlaşmasına göre geçerliliği mevcut uluslararası akreditasyon kurumlarından akredite olduğuna dair akreditasyon belgesini müracaatta ibraz eder. Şubelerin, şube olarak Bakanlıktan yetki aldıktan sonra en geç iki yıl içinde akreditasyon kapsamı, Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri ile uygun hale getirilir. Türkiye'de faaliyet gösterecek şirketler ise Bakanlık tarafından yetkilendirildiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında alınan akreditasyon belgesini Bakanlığa ibraz etmelidir. Belirtilen sürede akreditasyon belgesi ibraz edilmez ise Bakanlık yetkilendirilmiş kuruluşun yetkisini iptal eder.

c) Kuruluşlar, sürekli irtibat sağlanabilecek her türlü alt yapıyı oluşturur.

ç) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, belgelendirme işleminin sonuçlarını etkileyebilecek ticari, mali ve diğer baskılardan bağımsız olmalıdır. Belgelendirdiği ürün tiplerinin tedariki ve tasarımını yapmaz. Danışmanlık hizmeti veremez.

d) Yetkilendirilmiş kuruluş yöneticilerinin, ortaklarının, kontrolörlerinin ve çalışanları ile bunların birinci derece yakınlarının organik tarım faaliyetlerini kontrol edemez ve sertifikalandıramaz.

e) Yetkilendirilmiş kuruluşun yöneticileri, ortakları, kontrolörleri ve çalışanları, aynı anda başka bir yetkilendirilmiş kuruluşta görev alamazlar. Kontrol biriminde görev yapanlar sertifikasyon biriminde, sertifikasyon biriminde görev yapanlar kontrol biriminde görev yapamazlar.

f) Yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafsız olmalıdır. Kendilerine verilen yetkiyi kullanırken herhangi bir çıkar çatışması içerisinde bulunamazlar.

g) Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlardan, yürürlükteki organik tarım mevzuatlarına uygun faaliyette bulunacaklarına dair bu Yönetmeliğin Ek-14'üne uygun noter onaylı bir taahhütname alınır.

Yetkilendirilmiş kuruluşun çalışma izni için başvuru şekli, aranan şartlar ve istenilen belgeler

MADDE 40 – (1) Gerçek veya tüzel kişiler; kontrol, sertifikasyon veya kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerinde bulunmak için Bakanlığa müracaat eder. Komite tarafından gerekli incelemeler yapılır ve müracaat tarihinden itibaren en geç üç ay içinde ilgiliye gerekli iznin verilip verilmeyeceğine dair bilgi verilir. Bakanlıkça izin verilen yetkilendirilmiş kuruluş bu Yönetmelik çerçevesinde çalışmalarını sürdürür.

(2) Çalışma izni için istenilen belgeler ve aranan şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Yetki kapsamı ile kontrolör ve sertifikelerinin yetkilendirilmesine ilişkin başvuru dilekçesi,

b) Yetkilendirilmiş kuruluşların hukuki yapısını belirtir belgeler;

1) Yetkilendirilmiş kuruluş gerçek kişi veya tüzel kişi olmalıdır. Gerçek kişi ise iş yeri açma belgesi almalıdır.

2) Organik tarıma ilişkin faaliyetlerin şirketin ana faaliyet alanında yer aldığını gösterir tescil belgesi veya Ticaret Sicil Gazetesi aslı veya noter onaylı sureti ve son altı ay içerisinde kayıtlı olunan ticaret odasından alınmış oda sicil kayıt belgesi.

3) Yetkilendirilecek kuruluş, yabancı bir kuruluşun Türkiye'deki şirketi veya şubesi ise, tüm yasal kuruluş işlemlerini tamamlamış olmalıdır.

c) Yetkilendirilecek kuruluş, henüz akredite olmamış ise Bakanlıktan yetki aldıktan sonra bir ay içerisinde Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında faaliyet göstereceği konularda akredite olmak için Türk Akreditasyon Kurumu veya Avrupa Akreditasyon Birliği karşılıklı tanıma anlaşmasına göre geçerliliği mevcut uluslararası akreditasyon kurumlarına müracaat ettiğine dair resmi başvuru belgesini Bakanlığa ibraz eder.

ç) Bakanlıkça yetkisi iptal edilen kuruluşlar, iptal edilme tarihi itibari ile geçerlilik süresi devam eden sertifikalara ilişkin hukuki sorumlulukları devam eder

d) Yetkilendirilmiş kuruluşların yer ve organizasyon tanımlamalarına dair belgeler şunlardır:

1) Adı, yeri, tüm iletişim bilgileri ve logosuna ait belgeler,

2) Kontrolörlere ve sertifikelere ait kimlik ve eğitim belgeleri,

3) Çalışanların Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarını gösterir resmi belgeler,

4) Firma yetkilileri ile kontrolör ve sertifikelere ait noter onaylı imza sirküleri,

5) Yetkilendirilmiş kuruluşun organizasyon şeması ve görev tanımları.

e) En az aşağıdaki hususlara yer verilmiş olan Türkçe kalite el kitabı:

1) Organizasyon şeması ve görev tanımları,

2) Kanun ve bu Yönetmeliğe uygun kontrol ve sertifikasyon yöntemini açıklayan doküman,

3) Sözleşme örnekleri,

4) Müteşebbis taleplerinin değerlendirilmesi,

5) Uygunsuzlukların tespiti ve kaydedilmesi,

6) Uygunsuzluklara ilişkin düzeltici faaliyetlerin tanımlanması,

7) Uygunsuzluğun devamı durumunda uygulanacak yaptırımlar,

8) İtirazların değerlendirilmesi.

Yetkilendirilmiş kuruluşların çalışma esasları

MADDE 41 – (1) Yetkilendirilmiş kuruluşların çalışma esasları şunlardır:

a) Bakanlıkça ikişer yıllık süre ile yetkilendirilir, yetki süreleri dolmadan en az 30 gün önce yetki sürelerinin uzatılması için başvuru yapar. Bu kuruluşlar yetkileri kapsamında Bakanlığa karşı sorumludur.

b) Faaliyet konusuna göre yetkilendirildiği alanda çalışmak zorundadır. Yetkilerini devredemez.

c) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmemiş, kontrol edilmemiş ve sertifikalandırılmamış ürünler hariç, yurt içinde her türlü organik ürün ambalajında, bu Yönetmeliğin Ek- 10'unda yer alan organik ürün logosunu kullanırmak zorundadır.

ç) Bu Yönetmelik hükümlerine göre kontrol sürecini tamamlamadan sertifika düzenleyemez.

d) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı bir düzensizliği tespit etmesi durumunda, organik üretim metodunu işaret eden terim, ifade ve logoyu bu düzensizlikten etkilenen tüm grup ya da üretim hattında kullanıramaz.

e) Müteşebbisin satışa sunacağı bir ürünün üretimini organik tarım kurallarına uygun olmadığından şüpheleniyorsa, kendi belirleyeceği bir süre içerisinde müteşebbisten duruma ilişkin açıklama yapmasını, gerekli bilgi ve belgeleri göndermesini talep eder. Bu süre zarfında ürünün organik olarak satılmasına müsaade etmez.

f) Bu Yönetmelik hükümlerine uymayan üretim teknikleri ve girdilerin kullanıldığından şüphe duyduğu durumlarda analiz amaçlı ürün örnekleri alabilir. Bu ürün örneklerini TS 17025 standardına göre akredite olan laboratuvarlarda analiz ettirir.

g) Tespit ettikleri sistemden çıkartmayı gerektirecek aykırılıklar ile uygun gördükleri yaptırım işlemlerini de içeren karar yazısını, müteşebbisin itirazı var ise 21 gün içerisinde, itiraz yok ise, yıllık raporlarında Bakanlığa bildirirler. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından uygun görülen yaptırımlara itiraz ve şikâyet halinde Bakanlık konu ile ilgili inceleme ve yeni belgeler isteme yetkisine sahiptir. Bakanlık itiraz ve şikâyet ile ilgili bilgi ve belgeleri inceler, nihai kararı verir ve sonucu taraflara iletir.

ğ) Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından sistemden çıkarılan müteşebbisler diğer yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirilir.

h) Bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünleri üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan, ürün işleyen, ambalajlayan, depolayan, nakleden, pazarlayan, sözleşme yaptığı geçiş sürecindeki veya bu süreci tamamlamış bütün müteşebbisleri ve müteşebbislere ait her türlü bilgi ve belgeyi kontrol eder, kayıt altına alarak rapor hazırlar. Raporlar, faaliyet alanı ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri içerir.

1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan bilgiler,

2) Üretime dair bütün bilgiler,

3) İşletmeye dair bütün bilgiler,

4) Kontrollere dair bütün bilgiler,

5) Sertifikasyona dair bütün bilgiler,

6) İhlal ve ihtilaflara dair bütün bilgiler,

7) Çalışma izni ve gıda siciline dair bilgilerdir.

Müteşebbisin sorumlulukları ve uygulanacak yaptırımlar

MADDE 42 – (1) Müteşebbis sözleşme yaptığı yetkilendirilmiş kuruluşu organik tarımsal faaliyeti ile ilgili tüm bilgi ve belgeleri vermek, her türlü değişikliği bildirmek, üretimin her aşamasında gerekli kontrolün yapılabilmesi için işletmenin organik üretimle ilgili her birimini yetkilendirilmiş kuruluşu açmak zorundadır.

(2) Müteşebbis faaliyet alanını tam olarak tanımlar ve aldığı önlemleri yetkilendirilmiş kuruluşu bildirir. Müteşebbis, bu Yönetmelik hükümlerine ve Yetkilendirilmiş Kuruluşun kalite el kitabında yer alan hususlara uyacağına ve her türlü kontrole izin vereceğine dair bir taahhütnameyi yetkilendirilmiş kuruluşu verir. Müteşebbis, her yıl Ocak ayı içinde yetkilendirilmiş kuruluşu parsel bazında o yıla ait bitkisel üretim planını bildirir.

(3) Mütешеbbis, faaliyetlerinin bir kısmını üçüncü bir şahsa yaptırması durumunda bu faaliyetlere ilişkin gerekli bilgi ve belgeleri yetkilendirilmiş kuruluşa vererek kontrol sistemine dâhil olmasını sağlar.

(4) Mütешеbbis, kullanımına izin verilmeyen ürün veya maddelerin bulaşma riskini ortadan kaldırmak için koruyucu önlemleri ile depolama alanlarından üretim zincirine kadar her aşamada hijyen tedbirlerini alır.

(5) Mütешеbbis, ürettiği, işlediği, ithal ettiği ya da başka bir mütешеbbisten satın aldığı ürünün bu Yönetmelik hükümlerine uygun olmadığından kuşkulanyorsa bu durumu yetkilendirilmiş kuruluşa bildirir. Durum netlik kazanıncaya kadar söz konusu ürünün organik ürün olduğuna dair atıfta bulunacak organik ürün etiket ve logosunu kullanamaz. Mütешеbbis söz konusu ürünü tereddütler ortadan kalktıktan sonra yetkilendirilmiş kuruluşun bilgisi dâhilinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun işlemlere tabi tutar ve pazarlar.

(6) Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından mütешеbbise uygulanacak yaptırımlar, aşağıdaki maddelere göre uygulanır.

a) Mütешеbbis, bütün organik tarım faaliyetlerinin izlenebilirliği ile ilgili her türlü kayıtları tutmak ve denetim esnasında yetkilendirilmiş kuruluşa ibraz etmek zorundadır. Belgelerin düzensiz veya yanlış tutulması durumunda, yetkilendirilmiş kuruluşlar eksiklik ve aksaklıkları mütешеbbislere ayrıntılı ve yazılı olarak bildirir. Yetkilendirilmiş kuruluş eksiklik ve aksaklıkların düzeltilmesi için mütешеbbise bir ay süre tanır. Bu süre sonunda tekrar kontrol eder. Eksiklik giderilmiş ise sözleşme aynen devam eder. Aksi halde kalite el kitabında belirtilen yaptırımlar uygulanır. İtiraz halinde konu ile ilgili bilgi ve belgeler en geç 21 gün içinde Bakanlığa iletilir. Bakanlık gerekli incelemeleri yaptıktan sonra nihai kararını verir ve sonucu taraflara bildirir.

b) Üretim aşamasında bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaların saptanması halinde; organik tarım faaliyeti yapılan alanlar, hayvanlar, arılar ve su ürünleri geçiş sürecinde ise, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından süre uzatılır, tamamlanmışa tekrar geçiş sürecine geçirilir ve mütешеbbise yazılı olarak bildirilir. Uzatılan süresi sonunda bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaları tekrarladığı tespit edilen mütешеbbislerin sözleşmesi feshedilerek Bakanlığa bildirilir. İtiraz veya şikâyet halinde Bakanlık konu ile ilgili bilgi ve belgeleri ister ve inceleme başlatır. İnceleme neticesinde, mütешеbbisin bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaların kasıtlı olarak devam ettiğinin tespit edilmesi durumunda; Bakanlık mütешеbbisi organik üretim yapma faaliyetinden beş yıl süre ile men eder ve tüm yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirir.

c) İşleme, ambalajlama, etiketleme, depolama, taşıma, pazarlama faaliyetlerinde bu Yönetmelik hükümlerini ihlal eden mütешеbbisin ihlale kasıtlı olarak devam ettiği tespit edildiğinde, Bakanlık mütешеbbisi organik tarım faaliyetinden beş yıl süre ile men eder ve tüm yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirir.

ç) Mütешеbbis organik ürünlerin taşınması sırasında istenmesi halinde Mütешеbbis Sertifikasını ibraz etmelidir.

Yetkilendirilmiş kuruluşların göndermekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeler

MADDE 43 – (1) Bakanlık yetkilendirilmiş kuruluşlardan; mütешеbbise, ürüne, üretime, kontrol işlemine, kuruluşun kendisine, çalışanına ve menşesine dair her türlü bilgi ve belgeleri istediği zaman ve biçimde talep edebilir. Ayrıca yetkilendirilmiş kuruluşlar, yapısıyla ilgili yapılan her türlü değişikliği en geç bir ay içerisinde Bakanlığa bildirmek zorundadır.

(2) Yetkilendirilmiş kuruluş ile mütешеbbis arasında imzalanan sözleşmeyi müteakip 45 (kırk beş) gün içinde ilk kontrol yapılarak yetkilendirilmiş kuruluş tarafından Yönetmelik hükümlerine göre verilen kod numarası, sözleşme yaptığı mütешеbbislerin onaylı listesi, arazi yeri, büyüklüğü, ürünün adı, miktarı, işletmenin adı ve organik faaliyet bilgilerinin içeren listeyi Bakanlığa bildirmek ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kaydetmek zorundadır. Organik tarımın yapıldığı il müdürlüğü Organik Tarım Bilgi Sisteminden altışar aylık dönemler halinde raporlar olarak bu bilgileri muhafaza eder. Bakanlık ve il müdürlüğü, kendisine bildirilen ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kaydedilen mütешеbbisi Organik Tarım Metodu Uygulayan Mütешеbbis olarak kayıt altına alır.

(3) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, geçen takvim yılında; sözleşmeli oldukları mütешеbbisleri gösterir listeyi 31 Ocak tarihine kadar, gerçekleştirilen kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerini içeren özet raporunu ise 31 Mart tarihine kadar Bakanlığa bildirir.

BEŞİNCİ KISIM

Denetim ve Cezalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Denetimler

MADDE 44 – (1) Denetimler; yetkilendirilmiş kuruluş büro denetimi, müteşebbis ve işletme denetimleri olup, yetkilendirilmiş kuruluşların büro denetimi Bakanlık tarafından, diğer denetimler ise il müdürlüklerince yapılır. Denetimler denetim yetkisine sahip en az iki elaman tarafından gerçekleştirilir. Bakanlık gerek görmesi halinde müteşebbis ve işletme denetimleri yapar. Bu denetimler gerek görülmesi halinde Bakanlık tarafından Teftiş Kurulu Başkanlığına da yaptırılabilir.

(2) İl müdürlüklerinde denetimde görev alacak denetim elemanı; il müdürlüğü tarafından önerilen, Bakanlık tarafından eğitilerek kimlik verilen organik tarım birimi elemanlarından oluşur.

(3) İl müdürlüğü elemanlarınca yapılacak denetimler sırasında Bakanlık tarafından hazırlanmış olan denetim formları kullanılır. Yıl sonunda, yapılan denetimlere ilişkin değerlendirme icmali istatistikî bilgi mahiyetinde Bakanlığa en geç müteakip yılın 31 Ocak tarihine kadar gönderilir.

(4) Bakanlık merkez teşkilatınca gerek görülmesi halinde il müdürlüğü elemanlarına yönelik eğitimler yapılır/yaptırılır. Çiftçi eğitimleri il müdürlükleri tarafından yapılır.

Kontrolörlük kursu, kontrolörlük ve sertifikelerlik başvurularında aranılacak şartlar ile yetki, çalışma usul ve esasları

MADDE 45 – (1) Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde, ziraat mühendisi, veteriner hekim, su ürünleri mühendisi ve gıda mühendislerine yönelik, kontrolör kursu açılır veya açtırılır.

(2) Kontrolörlük ve sertifikelerlik başvurularında aranılacak şartlar, yetki, çalışma usul ve esasları şunlardır:

a) Başvuruda aranılacak şartlar ve istenilen belgeler:

1) Ziraat, veteriner, su ürünleri ve gıda mühendisliği fakültelerinin birinden mezun olmak,

2) Deneyim belgesi:

Organik tarım konusunda bir yıllık bilgi ve deneyim sahibi olduğunu gösterir resmi belgeye,

Konu ile ilgili yurtiçi veya yurtdışı üniversite veya enstitüden alınan yüksek lisans diploması,

Bakanlıkça açılacak veya açtırılacak kurslardan kontrolörlük eğitimi aldığına dair resmi bir belgeye sahip olmak,

3) Kimlik Belgesi,

4) Noter onaylı imza sirküleri,

5) Lisansına uygun meslek odası üyelik kaydı.

b) Yetki;

1) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, çalıştırmak istediği kontrolör ve sertifikeler için yukarıda istenilen belgeleri başvuru dilekçesi ekinde Bakanlığa sunar. Bakanlıkça değerlendirilerek, kontrolörlük veya sertifikelerlik yetkisi verilir.

2) Kontrolörler ve sertifikelerler yalnız bir yetkilendirilmiş kuruluş adına çalışır.

3) Yetkilendirilmiş kuruluşlar çalıştıracakları kontrolörler için, Bakanlıktan yetki almak zorundadır. Yetkilendirilen kontrolörler Bakanlık tarafından kimlik verilerek kayıt altına alınır.

c) Çalışma şekil ve esasları;

1) Bakanlıktan alınacak yetki belgesiyle çalışırlar.

2) Yaptıkları kontrolle ilgili rapor tutmak, bu raporları imzalamak ve yetkilendirilmiş kuruluşa teslim etmek zorundadırlar.

3) Kontrolör ve sertifikelerin bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davrandığının tespiti halinde Bakanlık tarafından verilen yetki iptal edilir. İptal tarihi itibarıyla 1 yıl süre geçmeden yeniden yetki verilmez.

Kontrol ve sertifikasyon ücreti

MADDE 46 – (1) Kontrol ve sertifikasyon ücretinin esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve sertifikasyon ücreti; yetkilendirilmiş kuruluş ile müteşebbis arasında yapılan sözleşme ile belirlenir.

Ceza uygulamaları

MADDE 47 – (1) Kanuna aykırı hareket eden müteşebbislere ve yetkilendirilmiş kuruluşlara verilecek idari para cezaları aşağıdaki şekilde uygulanır.

a) Kanuna aykırılığın tespit edildiği mahallin il müdürlüğünün teklifi veya Bakanlığa yapılan şikâyete bağlı olarak veya Bakanlığın doğrudan tespiti halinde Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (d), (e) bentlerindeki yaptırımlar Bakanlık tarafından uygulanır. Bu yaptırımlar Bakanlığın ön incelemesini müteakip gerek duyulduğu durumda Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yapılacak inceleme sonucuna göre yerine getirilir. Bu inceleme süresince yetkilendirilmiş kuruluş müteşebbislerle yeni sözleşme yapamaz. Ancak daha önceden sözleşme yapılmış müteşebbislerle ilgili kontrol, sertifikasyon ya da kontrol ve sertifikasyon işlemlerine Bakanlığın alacağı karar doğrultusunda devam edilebilir.

b) Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (k) bentlerine aykırı hareket edenlere Bakanlıkça veya mahallin mülki amiri tarafından idari para cezası verilir.

c) Kanunun 12 nci maddesinde yer alan diğer cezalar ise Kanuna aykırılığın tespit edildiği mahallin mülki amiri tarafından verilir.

ALTINCI KISIM

Komiteler

BİRİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Komitesi

Organik Tarım Komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma usul ve esasları

MADDE 48 – (1) Organik Tarım Komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma usul ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik Tarım Komitesinin oluşumu;

1) Organik Tarım Komitesi; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü veya görevlendireceği Genel Müdür Yardımcısı veya ilgili Daire Başkanı başkanlığında; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden 3 kişi, Hukuk Müşavirliğinden 1 Hukuk Müşaviri ve Teftiş Kurulu Başkanlığından 1 Müfettiş olmak üzere toplam 6 kişiden oluşur.

2) Komite, Bakan onayı ile oluşturulur.

3) İhtiyaç duyulması halinde diğer kamu ve kamu dışı kuruluşlardan komiteye temsilci davet edilebilir. Ancak toplantılara bu şekilde katılanların oy hakkı bulunmaz.

b) Komitenin görevleri;

1) Yetkilendirilmiş kuruluşlara yetki vermek, yetkilendirilmiş kuruluşların yetkilerini iptal etmek,

2) Yetkilendirilmiş kuruluşlara, kontrolörlere ve müteşebbislere organik tarım mevzuatlarına aykırı hareket etmeleri halinde men kararı ve gerekli idari para cezalarının uygulanmasını Bakanlığa teklif etmek.

c) Organik Tarım Komitesinin çalışma usul ve esasları;

1) Komite Raportörlüğü, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Alternatif Tarımsal Üretim Teknikleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

2) Komite, yılda en az iki kez toplanır. Gerekli gördüğü hallerde ise olağanüstü olarak toplanır.

3) Komite, üye tam sayısının en az yarısından bir fazlası ile toplanır ve karar alır. Oyların eşitliği halinde Başkanın oyu 2 oy sayılır.

4) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren 30 gün içinde toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanarak Müsteşarlığın onayına sunulur ve onay tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

İKİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi

Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma usul ve esasları

MADDE 49 – (1) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin oluşumu, görevleri çalışma usul ve esasları aşağıda belirtilmiştir;

a) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürünün başkanlığında Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü temsilcileri, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği temsilcileri, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, meslek kuruluşları, sivil toplum örgütleri, yetkilendirilmiş kuruluşların temsilcisi, üniversiteler ve özel sektör temsilcileri ile Komitenin toplantı gündemiyle ilgili görüşlerinin alınmasında yarar gördüğü kurum ve kuruluşların temsilcilerinden olmak üzere en az on kişiden oluşur.

b) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; organik tarımın uygulanması ve geliştirilmesi, desteklemeler ve teşvikler, tüketicinin bilinçlendirilmesi, organik ürünlerin yurt içi ve yurt dışında pazarlanması, uygulamalardaki aksaklıkların tespit edilmesi ve bu konudaki stratejilerin belirlenmesi, organik tarım konusunda proje önerilerinin belirlenmesi ve araştırma önceliklerinin tespit edilmesi hususunda çalışmaları yürütür.

c) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi tarafından gerek görülmesi halinde çalışma grupları oluşturulur.

ç) Olağan olarak yılda en az bir kez toplanır. Olağanüstü durumlarda sekretarya tarafından toplantıya çağrılır.

d) Kararlar, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır ve Komiteye tavsiye niteliğindedir.

e) Raportörlük ve sekretarya Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

f) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren 20 gün içinde toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Kararlar imzalandıktan sonra 30 gün içerisinde Komiteye iletilir. Komite, müteakip ilk toplantısında kararlarla ilgili değerlendirmeyi yapar.

YEDİNCİ KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uyuşmazlık halinde başvurulacak yer

MADDE 50 – (1) Her yetkilendirilmiş kuruluş tarafından, gerekli hallerde başvurulması maksadıyla bir mahkeme yerinin belirlenmesi zorunludur. Bu mahal, müteşebbis ile yetkilendirilmiş kuruluş arasında yapılan sözleşmede belirtilir.

Dış ticaret düzenlemeleri

MADDE 51 – (1) Organik ürünlerin ithalat ve ihracatına ilişkin gerekli düzenlemeler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yapılır.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 52 – (1) Organik tarım faaliyetlerinde bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde; 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu, 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanunu, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu, 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu, 28/2/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu, 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünler İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve bu Kanunlara dayalı olarak çıkartılan ilgili mevzuat hükümleri ile 25/4/2002 tarihli ve 24736 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kimyevi Gübre Denetim Yönetmeliği, 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelerle Dair Yönetmelik, 4/6/2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımda Kullanılan Organik, Organomineral Gübreler ve Toprak Düzenleyiciler ile Mikrobiyal, Enzim İçerikli ve Diğer Ürünlerin Üretimi, İthalatı ve Piyasaya Arzına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 53 – (1) 10/6/2005 tarihli ve 25841 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Üretilmiş olan ürünlerin durumu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olan ürünler stoklar tükeninceye kadar pazarlanabilir.

Kontrol ve sertifikasyon kuruluşları ile sertifikelerin durumu

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 10/6/2005 tarihli ve 25841 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğe göre yetkisi devam eden kontrol ve sertifikasyon kuruluşları bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihi takip eden yılın Ocak ayında bu Yönetmelik hükümlerine göre yetki sürelerinin uzatılması için Bakanlığa müracaat etmeleri koşulu ile faaliyetlerini sürdürürler. Bu kuruluşlar, müracaat tarihinden itibaren iki yıl içinde Türk Akreditasyon Kurumu veya Avrupa Akreditasyon Birliği karşılıklı tanıma anlaşmasına göre geçerliliği mevcut uluslararası akreditasyon kurumunca TS EN 45011 veya ISO Rehber 65 standartlarına göre Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında akredite olduğunu gösterir akreditasyon belgesini Bakanlığa ibraz etmelidir. Belirtilen sürede akreditasyon belgesi ibraz edilmez ise Bakanlık bu kuruluşların yetkisini iptal eder.

(2) 10/6/2005 tarihli ve 25841 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğe göre bir kuruluş adına yetkilendirilen sertifikelerin yetkileri, aynı kuruluş adına sertifikeler olarak görev yaptığı sürece devam eder.

(3) Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce çalışma yetkisi askıya alınmış yetkilendirilmiş kuruluşun askıya alınma süresi bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer.

Maya ve maya ürünlerinin tarımsal kaynaklı içerik olarak hesap edilmesi

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinin uygulanması açısından maya ve maya ürünleri 31/12/2013 tarihine kadar tarımsal kaynaklı içerikler olarak hesap edilir.

Yumurta üretiminde piliç büyüklüğü

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Yumurta üretimi için piliçler 18 haftadan büyük olamaz. Bu durum 31/12/2011’e kadar geçerlidir.

Konvansiyonel yem maddeleri oranı

GEÇİCİ MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin uygulanması açısından her yıl izin verilen konvansiyonel yem maddeleri oranı aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

a) Domuz ve kanatlı hayvanlar için, 31/12/2010’a kadar %10, 31/12/2010’dan 31/12/2013’e kadar %5,

b) Ruminantlar için, 31/12/2013’e kadar % 5.

c) Rasyon kuru maddesinin % oranı yıllık olarak hesaplanır. Rasyon kuru maddesinin maksimum % 25'i konvansiyonel yemlerden karşılanabilir.

Yetiştiricilik su ürünleri yavrularının organik olma zorunluluğu

GEÇİCİ MADDE 6 – (1) Bu Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinin uygulanması açısından çiftliğe getirilecek organik olmayan yetiştiricilik su ürünleri yavrularının azami yüzdesi 31/12/ 2011'e kadar % 80, 31/12/2013'e kadar % 50 ve 31/12/2015'te tamamen organik olmak zorundadır.

Organik olmayan çift kabuklu kuluçkahanelerden gelen döller

GEÇİCİ MADDE 7 – (1) Bu Yönetmeliğin 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin uygulanması açısından organik olmayan çift kabuklu kuluçkahanelerden gelen döller, organik üretim birimlerinde maksimum; 31/12/2011'e kadar % 80, 31/12/2013'e kadar % 50 oranında kullanılır. 31/12/2015 tarihinden itibaren ise, tamamen organik döller kullanılır.

Haşlanmış yumurta kabuklarının boyanması

GEÇİCİ MADDE 8 – (1) Bu Yönetmeliğin 28 inci maddesinin uygulanması açısından haşlanmış yumurta kabuklarının boyanmasında demir oksit ve demir hidroksit 31/12/2013 tarihine kadar kullanılır.

Yürürlük

MADDE 54 – (1) Bu Yönetmeliğin 39 ve 40 ıncı maddeleri yayımı tarihinde, 29 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin 5 inci alt bendinin son cümlesi ve 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi yayımı tarihinden iki yıl sonra, diğer hükümleri ise yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 55 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

[Yönetmelik eklerini görmek için tıklayınız](#)